
Jos. A.
de
Weyssen
hoff
ex libris

DYARYUSZ
SEYMU ORDYNGO
WARSZAWSKIEGO
Roku 1780 Dnia 2go Pazdziernika
ZACZĘTEGO,
z Wyrażeniem
POSŁOW, SESSYI, PROJEKTOW, MOW, &c.

W GRODNIE
W Drukarni J. Królews: Mci

Roku 1780.

POSŁOWIE

NA

SEYM ORDYNARYINY

WARSZAWSKI

ROKU 1780.

WOJEWODZTWO POZNANSKIE

Kazimierz Bolesz Stolnik Gnieźnieński.
Paweł Skorzewski Miecz: Kaliski.
August: Gorzeński Rotm: Kawal: Nar:
Ant: Mycielski Gener: Komenderuiący.
Antoni Prusimski Stta Nieszczew:
Jan Zaremba Szamb: J. K. Mci.
Ignacy Swiniarski Sędzia Staro:
Ign: Zakrzewski Kasztelanic Santocki.

WOJEWODZTWO KRAKOWSKIE.

Wąlewski Podkomorzy
Russocki Woyski
Remiszewski Burgrabia
Darowski Pisarz Grodzki
} *Krakowscy*

Lanckoroński Wojewodzic Bracławski.

A 2 An-

Ankwicz Kasztel: Sandom:
Franciszek Dembiński Chor: Bracł:
Konarski Major Artyl: Koron:

WOJEWODZTWO WILENSKIE.

Tyszkiewicz Pisarz Wielki Litewski.
Buchowiecki Podwojewodzy Wileń:
Powiat Oszmiański.
Oskierko Marszałek } *Oszmiańscy.*
Czechowicz Sędz: Ziem: }
Powiat Lidzki.
Alexandrowicz Pułkownik.
Narbutt Chorąży Lidzki.
Powiat Wiłkomirski.
Morykoni Pisarz W. Litewski.
Kościałkowski Chor: Wiłkomirski.
Powiat Brasławski.
Xże Maciey Radziwiłł Krayczyc Litt:
Plater Kasztelanic Trocki.

WOJEWODZTWO SENDOMIRSKIE.

Swięcicki Chorąży Radomski.
Będkowski Stolnik Stężycki.
Walewski Generał Adjutant J. K. M.
Jankowski Pułkownik.
Dembowski Stta Jankowski.
Popiel Sędzia Nowomieyski.
Wykowski Kasztelanic Wyszogrodzki.

WO-

WOJEWODZTWO KALISKIE.

Piotr Radoliński Pisarz Ziemski Gniezn:
Antoni Sieraszewski Generał Adjutant.
Adam Moszczeński Szambelan J. K. M.
Ignacy Mieżewski Miecznikowicz Kal:
Xiąże Maciey Jabłonowski.
Piotr Bieliński.
Ignacy Działyński Wojewodzic Kaliski.
Marcin Miaskowski Kawaler Maltański.

WOJEWODZTWO GNIEZNIENSKIE.

Rostworowski Szamb: J. K. Mości.
Józef Malczewski Stta Dębski.
Nepom: Gurowski Kasztelanic Przemę:
Celestyn Sokolnicki Gener: Adjutant.

WOJEWODZTWO TROCKIE.

Romer Podkomorzy Trocki.
Zaleski Cześnik Grodzieński.

Powiat Grodzieński.

Jelski Chorąży, } *Grodzieńscy.*
Daszkiewicz Podczaszy, }

Po-

Powiat Kowieńſki.

Zabiełło Chorąży, | Kowieńſcy
Koſſakowſki Piſarz Ziemſki, |

Powiat Upitſki.

Straſzewicz Marſzałek, | Upitſcy.
Wereſzczyńſki Stta |

WOJEWODZTWO SIERADZKIE.

Małachowſki Sekretarz Wiel: Koronny Marſzałek Seymowy.
Stawiſki Podſędek Ziem: Sieradz:
Siemińſki | Szambelanowie.
Jabłkowſki |

Ziemia Wieluńſka.

Stadnicki Stta Oſtrzeſzowſki.
Miączyńſki Stta Krzepicki.

WOJEWODZTWO ŁĘCZYCKIE.

Gomolińſki Inſtygator Koronny.
Wilkanowſki Sędz: Ziem: Łęczycki.
Czarnecki Stolnik Inowłodzki.
Dunin Stolnik Brzeziń:

XIĘSTWO ZMUDZKIE.

Billewicz Ciwun Twerſki.
Jagmin Ciwun Tędziagolſki.

Puł

Putkamer Sędzia Ziem: Zmudz:
Gorſki Stta Użwętſki.
Giełgud Szambelan.
Chlewiński Szambelan.

WOJEWODZ: BRZESKIE KUJAWSKIE.

Kraſzewſki Generał.
Sokołowſki Stta Nieſzawſki.

WOJEWODZTWO KIJOWSKIE.

Zielonka Podkomorzy Lwowſki.
Kozłowſki Generał Major.
Giżycki Kaſztelanic Wyſzogrodzki.
Karwicki Regentowicz Koronny.
Rybiński Podkomorzyc Kijowſki.
Hrabia Tyſzkiewicz.

WOJEWODZTWO INOWROCŁAWSKIE.

Kretkowſki Stta Przedecki.
Dąbſki Chorąży Brzeſki Kujawſki.

Ziemia Dobrzyńſka.

Mioduſki Sędz: Ziemſki, } *Dobrzyńſ:*
Ośmiałowſki Stolnik, }

WO-

WOJEWODZTWO RUSKIE.

Ziemia Chełmſka.

Komorowſki Stta Ochowſki.
Suchodolſki Staroście Chełmſki.

WOJEWODZTWO WOŁYNSKIE.

Xiążę Sanguſzko Stta Krzemieniecki.
Ledochowſki Stta Włodzimier:
Beyzym Sędzia Ziem: Krzemieniecki.
Xiążę Michał Lubomirſki.
Xiążę Xawery Sapieha.
Kamieńſki Generał.

WOJEWODZTWO PODOLSKIE.

Witosławſki Oboźny Polny Koronny.
Lipińſki Podkom: Latyczew:
Gawrońſki Chor: Podol:
Tyrawſki Łowczy
Orłowſki Podſtoli, } *Podolſcy.*
Skrzetuſki Stta Mogil:

WOJEWODZTWO SMOLENSKIE.

Wiſogierd Podkomorzy } *Smoleńſcy.*
Oſipowſki Podſtoli

Powiat Starodubow:

Chrapowicki Stta Starodub:
Tyzenhauz Chorąży Wileń:

WO.

WOJEWODZTWO LUBELSKIE.

Kurdwanowſki Kuchmiſtrz Koronny.
Granowſki Stta Tarnogurſki.
Xiąże Alexander Lubomierſki.
Głuſki Podſędek Lubelſki.
Jezierſki Miecznik Łukowſki.
Janiſzewſki Skarbnik Lubelſki.

WOJEWODZTWO POŁOCKIE.

Przyſiecki Piſarzewicz Połocki.
Ciechanowiecki Generał Adjutant.

WOJEWODZTWO NOWOGRODZKIE.

Obuchowicz Podwojewodzy Nowogr:
Radziſzewſki.

Powiat Słonimſki

Morawſki Generał Major.
Szukiewicz Horodniczy Słonimſki.

Powiat Wołkowyſki.

Bychowiec Marſzałek Wołkowyſki.
Olędzki Piſarz Woyſkowy Litt:

WOJEWODZTWO PŁOCKIE.

Sierakowſki Podkomorzy } *Płoccy.*
Bromirſki Staroſta }
Mogilnicki Oboźny Polny.

Zu-

Zurawski Regent Wyszogrodzki.

Powiat Orszański.

Chrapowicki Marszałek } *Orszańscy.*
Sleżanowski Pisarz Grodzki }

WOJEWODZTWO MAZOWIECKIE.

Ziemia Czerska.

Mokronowski Generał.
Moszczeński Szambelan.

Ziemia Warszawska.

Xiąże Stanisław Poniatowski Generał Leytnant.
Szydłowski Szamb:

Ziemia Wizka.

Rembieliński Chorąży Wizki.
Jan Potocki Generałowicz Art: Litt:

Ziemia Wyszogrodz:

Małowieyski Podsędek } *Wyszogrodz:*
Nakwaski Podkomorzyc }

Ziemia Zakroczymska.

Wągrodzki Pisarz Zakroczym:
Kicki Szambelan.

Ziemia Ciechanowska.

Gorski Chorąży Warszawski.
Szydłowski Chorąży Ciechanowski.

Ziemia Łomzieńska.

Skarżyński Sedzia } *Łomzieńscy.*
Drewnowski Podczaszy }

Zie-

Ziemia Rożańska.

Łempicki Stta Rożań:
Gorski Chorąży Prasnyski.

Ziemia Liwska.

Zambrzycki Łowczy Liwski.
Cieszkowski Stta Kleszczelewski.

Ziemia Nurska.

Wodziński Podstoli Liwski.
Zieliński Szambelan.

WOJEWODZTWO PODLASKIE.

Ziemia Drohicka.

Kossowski Podkomorzy Drohicki.
Ossoliński Stta Sędomir:

Ziemia Mielnicka.

Markowski Chorąży } *Mielniccy.*
Kuczyński Cześnik }

Ziemia Bielska.

Hryniewiecki Sędzia Ziemi Bielskiey.
Potocki Stta Szczerzecki.

WOJEWODZTWO RAWSKIE.

Ziemia Rawska.

Leszczyński Chorąży Rawski.
Swidziński Stta Lityński.

Ziemia Sochaczewska.

Lasocki } *Szambelanowie.*
Szymanowski }

Zie-

Ziemia Goſtyńſka.

Mikorſki Podkomorzy } *Goſtyńscy.*
Łączyński Staroſta

WOJEWODZTWO BRZESKIE LITEWSKIE.

Xże Radziwiłł Podkom: Litt:
Byſtry Kaſztelanic Brzeski Litt:

Powiat Pińſki.

Kurzeniecki Sędzia Grodzki Pińſki.
Chomińſki Brygadyer.

WOJEWODZTWO BRACŁAWSKIE.

Xiążę Pońińſki Staroſta } *Bracławs:*
Kordyſz Piſarz Ziemſki
Worcel Szamb:
Polanowſki Stta Stęgwił:
Wiſłocki Stta Kopaygrodzki.
Moſzczeńſki Generał Adjutant.

WOJEWODZTWO MINSKIE.

Przezdziecki Stta Mińſki.
Tyſzkiewicz Stta Strzałkowſki.

Powiat Mozyrſki.

Jeleńſki Piſarz Aſseſsoryi Litt:
Suliſtrowſki.

Po-

Powiat Rzeczycki.

Hryniewicz Szamb:
Wołłowicz.

XIĘSTWO INFLANTSKIE

Z Korony.

Ciecifzowfki Sędzia Ziem: Liw:
Karwowfki Stta Auguftowfki.

Z Litwy.

Szymanowfki Regent Kancellar: Mnieyfzey Koronney.
Białopiotrowicz Sędzia Grodz: Nowogr:

Z Inflant

Urufki Woyfki Krzemieniecki Szambe J. K. Mci.
Zmijowfki Łowczy Wileńfki.

WOJEWODZTWO CZERNIECHOWSKIE.

Maniecki Pifarz Koronny.
Ciefzkowfki Chor: Włodzimier:
Czacki Podczafzyc Koronny.
Malczewfki Regentowicz Koronny.

Dnia 1 Października: w Niedzielę zrana około godziny 10 JW. Thugut Poseł Cesarski miał publiczną Audyencyą u Nayjaśnieyszego Pana, któremu oddał Credentiales od Monarchy swego. Konferencya trwała więcey nieco, iak puł godziny. Około 11 tenże JP. Thugut przybył z Wizytą do JP. Sztakelberga Posła Rossyiskiego, o ktòrym gdy powziął wiadomość, że wyjachał do Zamku; powtóre tam się udał, i na Pokojach J. K. Mci z nim się widział. Tegoż dnia Xiążę Jmć Prymas około 12 godziny z paradną Assystencyą przybył na Pokoje Zamkowe. Po krótkim zabawieniu się u Nayjaśn: Pana, jachał do Posła Rossyiskiego na obiad, na którym i Poseł Cesarski znaydował się, i wielka liczba innych Panow Koronnych, Litewskich, i Zagranicznych.

Dnia 2 Października w Poniedziałek, jako w Dzień zaczynającego się Walnego i Wolnego Seymu, wszystkie Rzeczypospol: Zgromadzone Stany znaydowały się w Kollegiacie Sw: Jana, tak na uroczystey Mszy S. przez JX. Alexandrowicza Biskupa Chełmskiego śpiewaney, jakoteż na Kazaniu przez JXiędza Wyrwicza Opata Hebdowsk: mianym. Po nabożeństwie, udali się Jchmć Panowie

wie

wie Posłowie do Izby Poselskiey. Gdzie po zagajeniu przez JW. Tyszkiewicza Pisarza W. Litt: jako Marszałka przeszłego Seymu uczynionym, i po umiarkowaniu podwoynych Seymikow, Rugi w zupełney są zakończone spokoyności. Obrano zatym na Marszałkowską Godność JW. JP. Małachowskiego Sekretarza W. Koronnego, który zwykłą wykonał Przysięgę, laskę z podziękowaniem przyjął, i na Urząd Sekretarza Seymowego nominował JP. *Badyniego* J. K. Mci Sekretarza. Ten przysięgę zaraz wykonał. Tegoż Dnia wyznaczeni są Deputaci do Tronu i Senatu z oznaymieniem o nowey Marszałka Elekcyi, doprasząjąc się oraz złączenia *Izby Poselskiey* z *Senatorską*. Na tym solwowana Sessya.

Dnia 3 Paźdz: we Wtorek. Jchmć PP. na Dniu wczorayszym Deputowani udali się do Izby Senator: i wzaiemnie przybyli do Izby Poselskiey wysłani od Tronu i do Senatu Jchmć Panowie *Łoś* Wojewoda Pomorski, *Chmara* Kaszt: Miński, *Bierzyński* Kaszt: Zytomirski zapraszając do łączenia się Rycerstwa z Senatem. Co gdy nastąpiło, zabrał głos JW. Marszałek Seymowy, w następujących wyrazach:

MO-

MOWA

JW. Jmci Pana Małachowſkiego *Sekretarza W. Koron: Poſła z Województwa Sieradzkiego Marſzałka Seymowego, Przy złączeniu ſię Izby Poſelskiey z Senatorſką miana.*

„ KTórykolwiek Tron Nayjaśnieyſzy KROLU, Panie Naſz Miłościwy blaſk i okazałość ſwoję na prawdziwey zaſadza chwale, ſzczęśliwy Kray, bo nie może bydź rządzony, tylko przez Cnotę. Nigdy powierzchowność naydowcipniey udawana rzetelney nie pozyſka ſławy, ſame tylko dzieła do ogulney Narodu ſzczęśliwości dążące, jako z gruntu ſerca rodząc ſię, wybor i dobroć Jego oznaczają; tak iſtotną, i nayczyſtſzą, od nayczerniey ſzey zazdrości nieſkażoną, owſzem przez zawiść luſtru i świetności nabierającą, prześladowaniem nieprzyjaznych loſow wzraſtającą, i aż

„ do

„ do późnieyſzey nad czas pory przebiegaiącą, jednają i gruntują Chwałę. „ Twoim to jeſt, Nayjaśnieyſzy Panie, „ zamierzeniem, abyś w naydoſkonalſzey Narodu pomyślności właściwą „ zaſzczepił ſławę. A jako przy objęciu Rządow naynędznieyſzą nachyloney do zguby i upadku Oyczyzny Naſzey dobrze znałeś poſtać; tak naytrudnieyſze do dźwignienia równie przezierałeś śrzodki, których ani podać, ani wykonać nie zdołała, tylko „ Heroiczna Cnota. Przyjąłeś więc Koronę prac i trudow, i nieprzeſtajeſz od „ momentu ſzczęśliwego dla nas na Tron „ wſtąpienia z ofiarą majątku, z poświęceniem zdrowia, a nawet z zapomnieniem naydroższego życia, nayuſilnieyſze łożyć ſtarania, abyś Kray Naſz, „ jeżeli nie zupełnie kwitnącym, przynaymniey wewnętrznie rządnym i do „ prawdziwego ſzczęścia zbliżonym uczynił, Mądrość, Dobroć, Roſtropność, Rada, Rozſądek, Łagodność, „ wſzyſtkie te dziwnym Opatrzności „ rozrządzeniem dokładnie w Tobie, „ Miłościwy KROLU, umieſzczone Dary dokazywały, że, ile w zawadach „ nieprzebytych ulegania, tyle w przeciwnościach, acz gorzkich, do zwycię-

B że-

„ żenia jednak podobnych, męſtwa, „ wſzyſtko zawſze do uſzczęśliwienia „ Ludu Panowaniu Twemu oddanego „ kierując, używałeś.

„ Niezaniedba, Nayjaśnieyſzy KRO- „ LU ſprawiedliwa Potomność wſpania- „ łych Czynow Twoich powinnym czcić „ i wielbić ſławieniem, ja zaś lubo nay- „ gorętſzą nayſprawiedliwſzey dla W. „ K. Mci P. M. Mił: Chwały z własne- „ go przeświadczenia (gdyby do upad- „ ku na ſiłach) unieſiony chęcią, tępą „ w wyrazach miarkując zdolność, za- „ pędy moje wſtrzymuję; ſzanować je- „ dnak uſtawicznie nieſpracowaną W. „ K. Mci o Dobro powſzechne troſkli- „ wość, za niewzruſzony na całe życie „ ſtanowię obowiązek. Z ròwnym i nay- „ rzetelnieyſzym oświadczeniem ſtawa „ i Stan Rycerſki, Prawem i zawoła- „ niem W. K. Mści na Seym terazniey- „ ſzy śpieſzno i poſłuſznie zgromadzo- „ ny, nayuroczyſtſze u Nayłaſkawſzego „ Tronu ſkładaiąc zaręczenie: iż z Prze- „ świetnym złączony Senatem, całą „ dzielność ſwoję do Twojey Nayjaśn: „ Panie, ſtoſować pragnie woli, bo nad- „ to przekonany, iż nie oddychaſz, tyl- „ ko nayżywſzą dla Narodu miłością.

„ Tak

„ Tak słodkie na wzajem zaufanie do-
„ zwol, Nayjaśnieyszy KROLU, stwier-
„ dzić nayprzyjemnieyszym Ręki Pań-
„ skiey ucałowaniem.

Odpowiedział od Tronu JX. Okęcki Podkanclerzy Koronny. Wszyscy zatym Posłowie do pocałowania ręki Króla Jmci przystąpili wzywani porządkiem przez IP. Badyniego Sekretarza Seymowego. Tegoż Dnia wyznaczono Delegatow do Konstytucyi, oraz do wyexaminowania rozmaitych Magistratur i Dykasteryow, tak Koronnych, jakoteż i W. Xstwa Litewskiego.

DELEGOWANI
DO
KONSTYTUCYI.

Z SENATU.

Przewiel: Turski Biskup Łucki
Wielmoż: Czapski Wwda Chełmiński.
Dembiński Wojew: Krakow:
Xże Radziwiłł Wwda Wileń:

Z STANU RYCERSKIEGO

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Urodzeni Ośmiałowski Stol: i Poseł Ziemi Dobrzyńskiey.

Xiążę Stanisław Poniatowski Generał Leyt: Ziemi War:

Z Prowincyi Małopolskiey.

Urodzeni Walewski Podkomorzy i Poseł Krakowski

Markowski Chor: i Poseł Miel:

Z Prowincyi W. Xstwa Litt.

Urodzeni Tyszkiewicz Pisarz W. W. X. Litt: Poseł Wileń:

Bychowiec Marszałek i Poseł Wołkowyski.

Do Examinowania Rady Nieustaiącey.

Z SENATU.

Przewiel: Rybiński Biskup Kujawski.

Wielmoż: Sumiński Kaszt: Kowal:

Ossoliński Wojew: Podlaski

Ogiński Kasztelan Trocki.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Urodzeni Bolesz Stolnik Gnieźnień: Poseł Poznański.

So-

Sokołowſki Staroſta Nieſzaw: Poſeł Inowrocławſki.
Wodzińſki Podſtoli Liws: Poſeł Nurski.

Z Prowincyi Małopolſkiey.

Urodzeni Darowſki Piſarz Grodzki i Poſeł Krakowſki.
Zielonka Podkom: Lwowſki Poſeł Kijowſki
Kordyſz Piſarz Ziem: i Poſeł Bracławſki.

Z Prowincyi W. Xſtwa Litt:

Urodzeni Alexandrowicz Pułkow: Poſeł Lidzki.
Romer Podkomorzy i Poſeł Trocki.
Xiąże Radziwiłł Podkom: W. X. Litt: Poſeł Brzeſki Litt:

Do Departamentu Woyſkowego.

Z SENATU.

Przewiel: Sierakowſki Biſkup Inflantski
Wielmoż: Łoś Wojewoda Pomorſki.
Alexandrowicz Kaſzt: Podlaſ:
Byſtry Kaſzt: Brzeſki Litews:

Z STA

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Wielkopolskiey:

Urodzeni Jabłkowski Chambel: I. K. M. Poseł Sieradzki.
Gomuliński Instygator Koronny Poseł Łęczycki.
Kretkowski Stta Przedec: Poseł Brzeski Kujawski.
Moszczeński Chambelan J. K. Mci Poseł Ziemi Czerskiey.

Z Prowincyi Małopolskiey.

Urodzeni Walewski Generał Adjutant I. K. Mci Poseł Sendomir:
Komorowski Stta Ochow: Poseł Chełmski.
Xiążę Xawery Sapicha Poseł Wołyński.
Kurdwanowski Kuchm: Kor: Poseł Lubelski.

Z Prowincyi W. Xstwa Litew:

Urodzeni Xiążę Radziwiłł Kraycżyc Litewski Poseł Brasławski.
Strafzewicz Marszałek i Poseł Upitski.
Chlewiński Chambelan I. K. M. Poseł Zmudzki.
Przysiecki Pisarzewicz i Poseł Połocki.

Do

Do wysłuchania Rachunkow Kommissyi Skarbu Koronnego.

Z SENATU.

Przewieł: Xże Poniatowski Biskup Płoc:
Wielmoż: Moszczeński Wwda Inowrocł:
Xże Sanguszko Wda Wołyń:
Chmara Kasztelan Miński.

Z STANU RYCERSKIEGO

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Urodzeni Moszczeński Chamb: I. K. Mci Poseł Kaliski.
Siemiński Chambełan I. K. M. Poseł Sieradzki.
Bromirski Stta i Poseł Płocki.
Leszczyński Chorąży i Poseł Rawski.

Z Prowincyi Małopolskiey.

Urodzeni Lanckoroński Wwdzic Bracławski Poseł Krakowski.
Swięcicki Chorąży Radomski Poseł Sendomir:
Xiąże Sanguszko Stta Krzemieniecki Poseł Wołyń:
Kossowski Podkomorzy i Poseł Drohicki.

Z Pro-

Z Prowincyi W. Xſtwa Litt:

Urodzeni Oskierko Marſz i Poſeł Orzm:
Kościałkowski Chorąży i Poſeł Wiłkomirski.
Daſzkiewicz Podczaſzy i Poſeł Grodzieński.
Oſipowſki Podſtoli i Poſeł Smoleński.

Do Kommiſſy Skarbu W. Xſtwa Litt:

Z SENATU.

Przewiel: Oſſoliński Biſkup Kijowſki.
Wielmoż: Pruſzak Kaſztelan Gdański.
Stępkowski Kaſztelan Kijow:
Rogaliński Wwda Inflant:

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Wielkopolſkiey.

Urodzeni Mierżewski Miecznikowicz i Poſeł Kaliski.
Gurowski Kaſztelanic Przemętki Poſeł Gnieźnieński.
Stawiski Podſędek i Poſeł Sieradzki.
Skarzyński Sędzia Ziemski i Poſeł Łomżyń:

Z Prowincyi Małopolſkiey.

Urodzeni Rullocki Woys: i Poſeł Krak:

Gaw.

Gawroński Chorąży i Poseł Podolski.
Granowski Stta Tarnogurski Poseł Lubelski.
Cieszkowski Chor: Włodzim: Poseł Czerniechow:

Z Prowincyi W. Xstwa Litt:

Urodzeni Buchowiecki Podwojewodzy i Poseł Wileń:
Wereszczyński Staros: i Poseł Upitski.
Billewicz Ciwun Twerski Poseł Zmudzki.
Morawski Generał Major Poseł Słonim:

Do wysłuchania Czynności Kommissyi Edukacyi Narodowey.

Z SENATU.

Przewiel: Alexandrowicz Biskup Chel:
Wielmoż: Lipski Kaszt: Łęcz:
Lanckoroński Wwda Bracł:
Giełgud Kasztelan Zmudzki.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Urodzeni Stadnicki Stta Ostrzeszowski Poseł Ziemi Wieluń:

Sie-

Sierakowski Podkom: i Poseł Płocki.

Z Prowincyi Małopolskiey.

Urodzeni Ankwicz Kasztelanic Sandec: Poseł Krakowski.

Xiąże Alexander Lubomirski Poseł Lubelski.

Z Prowincyi W. Xstwa Litt:

Urodzeni Zaleski Cześnik Grodzień: Poseł Trocki.

Putkamer Sędzia Ziem: i Poseł Zmudzki.

Do Kommissyi Likwidacyiney.

Z SENATU.

Przewiel: Wodziński Biskup Smoleński.

Wielmoż: Cieszkowski Kasztelan Liwski

Łącki Kasztelan Sandomirski

Gurowski Marsz: Nadw: Litt:

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Urodzeni Prusimski Stta Nieszcze: Poseł Poznań:

Lasocki Poseł Sochaczewski.

Z Prowincyi Małopolskiey.

Urodzeni Leduchowski Stta Włodzim: Poseł Wołyń:

Czacki

Czacki Podczaſzyc Koronny Poſeł Czerniechow:

Z Prowincyi W. Xſtwa Litt:

Urodzeni Morykoni Piſarz W. W. X. Litt: Poſeł Wiłkomir:

Chrapowicki Stta i Poſeł Starodubowski.

Tegoż ſamego Dnia JPan Jan Borch Kanclerz W. Koronny po Seſsyi Seymowey wybieraiąc ſię nadwieczor na Komedyą, nagłą apoplexyą rażony, życie w tey Stolicy zakończył.

Dnia 3 Października we Srzodę: Gdy Jmć Pan Marſzałek Seymowy zagaił Seſsyą dopraſzając ſię, aby Regeſtr na wybranie Konſyliarzow do *Rady Nieuſtającey* tak z Senatu, jakoteż i z Stanu Rycerſkiego był przeczytany; czytał Kandydatow z Senatu i z Miniſterium Jmć Pan Sekretarz W. W. X. Litt: a z Stanu Rycerſkiego Jmć Pan Sekretarz Seymowy, który oraz rozdał tychże Jchmościow Panow Kandydatow Regeſtr do rozważenia na jutrzeyſzą Seſsyą.

Dnia 5go Octobra we Czwartek: Była Prowincyonalna Seſsya Poſlow W. X. Litt: u Xcia Jmci Radziwiłły Wojewody Wi-

Wileńskiego jako Pierwszego Senatora Swieckiego Litt: po którey za zjachaniem się do Zamku Senatorow, Ministrow i Posłow, przystąpiono do Elekcyi nowych Konsyliarzow do Rady Nieustającey *per vota secreta.*

Dnia 6 w Piątek: Trwała rozpoczęta na Dniu wczorayszym Elekcya Konsyliarzow przez ciągnienie Losow z Wazonu podług Prawa pod Prezydencyą JW. Lipskiego Kasztelana Łęczyckięgo; co że się tego Dnia zakończyć niemogło, na Dzień jutrzeyszyodłożona Kontynuacya Elekcyi.

Dnia 7go w Sobotę: Po zagajoney od Jmci Pana Marszałka Seymowego Sessyi, gdy się obieranie Osob do Rady Nieustającey kończyło, delegowani tak z Senatu, jako i Stanu Rycerskiego do przeyrzenia irozważenia Wotow, przysięgę wykonali, i po zakończonym od Stanu Rycerskiego wotowaniu, tychże Wotow rewidowanie rozpoczęli, która czynność gdy tego Dnia być dokończona niemogła, na przyszły Poniedziałek solwowana Sessya.

Dnia 8go w Poniedziałek: Za przybyciem

ciem do Izby Seymowey Nayiaśn: Pana i po zagajeniu Sesſyi przez JW. Marſzałka Seymowego, kontynuowana była Rewizya Wotow do późna w noc, a gdy zakończyć ſię nie mogła, odłożona jeſt na Dzień jutrzeyſzy przez ſolwowanie Seſſyi.

Dnia 10 we Wtorek: Znowu do Luſtracyi nowo-obranych Konſyliarzow Rady Nieuſtającey przyſtąpiono, ktòra mimo zachęcanie JW. Marſzałka Seymowego do pośpiechu, i mimo dokładne ſtaranie JW. Lipſkiego Kaſztelana qua Prezydenta tey Luſtratury nie mogła być i tego jeſzcze Dnia zakończona, lubo Nayjaśnieyſzy Pan jadł obiad w Iźbie Seymowey za Tronem, a Zgromadzone Stany w pobliſkiey Sali Seymowey Izby, z tym wſzyſtkim kontynuacya i dokończenie na Dzień jutrzeyſzy jeſt odłożone.

11. Octobra we Srzodę: Naywyżſzą Rady Nieuſt: Magiſtraturę, gdy tandem zakończono, Prezydujący Jmć Pan Kaſztelan Lipski czytał nowo-obranych z Senatu, ex Miniſterio, i z Stanu Rycerſkiego Konſyliarzow, oraz w głoſie ſwoim Tronowi o finalnym zakończeniu tego-

go Dzieła doniosł. Zatym Xże Jmć Lubomirski Marszałek W. Koron: rozkazał Imieniem Nayjaśn: Pana, iżby nowo-obrani przystępowali do Tronu J. K. M-i, gdzie nayprzód Senatorowie, potym Ministrowie, nakoniec Stan Rycerski per Turnum poprzysięgli Rotą w Konstytucyi opisaną, którą czytał JW. Okęcki Biskup Poznań: Podkanclerzy Koronny. Około godziny 7mey solwowana Sessya na Dzień jutrzeyszy.

Dnia 12 Octobra we Czwartek: Po zagajeniu Sessyi, przystąpiono do obrania Nowego Rady Nieustającey Marszałka. Z Kandydatow naywięcey mieli głosow JWny Stanisław Poniatowski Generał Woysk Koronnych, i JW. Sapieha Generał Artyl: Litt: lecz pierwszy więcey jak 40 Wotami przekreskował. Przeto też ogłoszony został Marszałkiem Rady Nieustającey, a JW. Alexandrowicz Pisarz W. Koron: Sekretarzem. Solwowana zatym Sessya aż do Soboty na godzinę 10. Konsyliarze pomienioney Rady są następujący:

Z DA-

Z DAWNEY RADY

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Xiąże Sułkowski Wwda Gnieźnień:
Xiąże Lubomirski Marszałek W. Kor:
Xiąże Sapieha Gener: Artyl: W. X. L.
Mikorski Pisarz Ziemski Kaliski.

Z Prowincyi Małopolskiey.

Jchmć PP. Branicki Hetman W. Kor:
Kossowski Podskarbi Nadwor: Koronny.
Mierżejewski Strażnik Polny Koron:
Kurdwanowski Podkom: Bielski.

Z Prowincyi W. Xstwa Litt:

IX. Giedroyć Biskup Zmudzki.
Chreptowicz Podkanclerzy W. X. Lit:
Moszyński Referen: W. X. Litt:
Potocki Pisarz W. W. X. Litt:

Z NOWYCH KANDYDATOW.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Xiąże Prymas Arcy-Biskup Gnieznień:
Szydłowski Wwda Płocki.
Lipski Kasztelan Łęczycki.
Oborski Kasztel: Ciechan:
Xże Poniatowski Generał Leyt: Marsz: Rady.

Ana-

Anastazy Walewski Szamb: J. K. Mci.
Bruhl Generał Artyl Koron:
Bielinski Starosta Czer:

Z Prowincyi Małopolskiey.

IX. Turski Biskup Łucki.
Stępkowski Kasztelan Kijowski.
Popiel Kasztelan Lwowski.
Alexandrowicz Kasztel: Podlaski.
Kazimierz Raczyński Generał Wielkopolski.
Witosławski Oboźny Polny Koronny.
Józef Markowski Chorąży Mielnicki.
Antoni Sieroszewski Generał Adjutant.

Z Prowincyi W. Xstwa Litt:

Xiąże Radziwiłł Kaszt: Wileń:
Ogiński Kasztelan Trocki.
Rogaliński Wwda Inflantski.
Chmara Kasztelan Miński.
Korzeniewski Regent Kancelar: mnieyszey W. X. Litt.
Wincenty Tyszkiewicz Poseł Miński.
Jerzy Białopiotrowicz Łowczy Lidzki.
Dziekoński Strażnik Polny W. X. Litt:

Dnia 13 Octobra w Piątek: Ichmć Panowie Delegaci wyznaczeni Seymem teraznieyszym do roztrząśnienia przeszłych czynności Rady Nieustaj: zjachali się około godziny 10tey zrana do Sali Zam-

Zamkowey; gdzie taż Rada agitować się zwykła, i w przytomności Nayjaśnieyszego Pana, examina czynili przeszley Rady. A tym czasem Sessye Prowincyonalne in ordine do obrania Sędziow Seymowych odprawowane były.

Dnia 14 Octobra w Sobotę: Po zagajeniu zwyczaynym przez Jmci Pana Marszałka Seymowego Sessyi, wykonali zaraz przysięgę obrani na Sessyach Prowincyonalnych Sędziowie Seymowi, ktòrzy są:

SĘDZIOWIE SEYMOWI.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

August Gorzeński Rotm: Kawal: Narod:
Sokolnicki Gener: Adjut: J. K. Mci.
Moszczeński Szambelan J. K. Mci.
Stawiski Podsęd: Ziem: Sieradzki.
Malczewski Stta Dębski.
Ośmiałowski Stoln: Dobrzyński.
Uruski Szambelan J. K. Mci.
Zorawski Regent Wyszogrodz:
Łempicki Stta Rożański.
Drewnowski Podczaszy Łomzień:

Z Prowincyi Małopolskiey.

Konarski Maior Artyl: Koron:
Popiel Sędzia Grodzki Nowom:

Rybiński Podkomorzyc Kijow:
Maniecki Pisarz Koronny.
Xiąże Michał Lubomirski Wojewodzic Kijowski.
Orłowski Podstar: Gr: Kam:
Jezierski Miecznik Łukomski.
Hryniewicki Sędzia Ziemski Łomzień:
Kordysz Pisarz Ziem:
Cieszkowski Chorąży Włodzim:

Z Prowincyi W. Xstwa Litt:

Buchowiecki Podwojew: Wileński.
Jelski Chorąży Grodzień:
Jagmin Ciwun Tędziagolski.
Tyzenhauz Chorąży Wileń:
Ciechanowiecki Gener: Adjut:
Obuchowicz Podwojewodzi Nowogr:
Chomiński Brygadyer.
Hryniewicz Poseł Rzeczycki.
Karwowski Stta Augustowski.

Gdy wzwyż wyrażeni Jchmć Sędziowie wykonali przysięgę, czytał Jmć Pan Mniszech Sekretarz W. W. Xstwa Litt; *Pacta Conventa.* Po ktòrych Jmć Xiądz Okęcki Podkanclerzy Koronny, doniosł Stanom Prepozycye od Tronu w następujących wyrazach:

PRO

PROPOZYCYE OD *TRONU* JEGO KROLEWSKIEY MCI STANOM RZECZYPOSPOLITEY NA SEYM 1780. ZGROMADZONYM.

GDY trwałość całego Stanu Rzeczypospolitey na tym zalega, ażeby sprawiedliwość, i dobry porządek w niey ubeśpieczały każdego Obywatela; gdy takiego ubeśpieczenia Stróżem być powinna siła Narodowa; gdy tey siły żywiołem są dochody i dostatki publiczne, tych końcow dochodzenie być zawsze powinno celem, i jest aktualnie Oycowskich J. K. Mci Pana mego Miłościwego staranności, co istotnie Przezacne Stany uznawać będą w następujących od Tronu Propozycyach;

A nayprzód: Powszechnym doświadczeniem wiadomo jest wszystkim Seymującym, jako się corocznie pomnaża

C 2 tru-

trudność wynaydowania Osob, któreby się podeymować chciały Deputackich Funkcyi. Y nie dziw! Póki szafunek chleba dobrze zasługujących się w Pańskich ręku Sprawiedliwego Króla zostawał, łatwiey każdy własnego ronił majątku, w nadziei czerpania nadgrody z publiczney Skarbnicy za publiczną usługę. Teraz zaś trafia się często, że zgromadzone na Seymikach Województwa, Ziemie i Powiaty, nie mogą obierać za Deputatow tych, którychby naybarziey życzyły, gdyż nie zawsze naymajętnieyszy jest do tey delikatney Funkcyi nayzdolnieyszym, i coraz częściey trafiać się to będzie, póki się Przezacne Stany nie będą determinowały do obmyślenia przyzwoitey dla Deputatow Pensyi.

PROPOZYCYA DRUGA.

Sędziowie Pograniczni, którzy do tych czas byli w zwyczaju, na dawnych ścianach Rzeczypospolitey z Państwami Moskiewskim i Tureckim, mieli od wieku obmyślony swòy fundusz. Gdy teraz ukazuje się i na Białoruskim Pograniczu, i na Austryackim, i na Pruskim potrzeba takowychże Sędziow ustanowienia, wynika też razem potrzeba obmy-

myślenia równey, jako dla dawnych, tym nowym Sędziom Pogranicznym, Opłaty.

PROPOZYCYA TRZECIA.

W tych wiekach już od pamięci Naszey odległych, w których Starostw nazwisko w Krajach naszych nastało, już jest nie tylko rzeczą trudną, ale i niepodobną wyśledzić, czemu tak nierównym podziałem obdarzone zostały Starostwa Grodowe, iż niektòrych Intraty obficie dostarczają, drugie zaś wcale nie wyrównywają potrzebie wydatkow nieodbitych, dla utrzymywania Grodow, Archiwow, więzień publicznych, wyżywienia więźniow, żołdu i ubioru Zołnierzow Grodzkich. Doznała tyle-kroć Rada przy Boku Jego Królewskiey Mci Nieustająca, że gdy na proźby Obywatelow przez Woysko Rzeczypospolitey ścigani bywali różni Rabusie i złoczyńce, schwytanych nie było ani gdzie beśpiecznie ulokować, ani czym wyżywić, ponieważ więzień nie było, ani funduszu na więźniow, ani na straż ich; tak dalece, że gdy nikt na ten koszt łożyć niechciał, ani same nawet strony, które o ich łapanie prosiły; ciż łotrowie wypuszczane-

nemi być musieli, co do nowych rozbojow dawało okazyą. Zechcą tedy Przezacne Stany zważyć potrzebę zaradzenia tym inkonweniencyom.

PROPOZYCYA CZWARTA.

Spodziewa się NAYJASNIEYSZY PAN, iż względne będą Przezacne Stany na Projekt od Rady Nieustającey uformowany, końcem ułatwienia Spraw takich, które werbownikow Zagranicznych *spectant*, i mniema J. K. Mość, że tak doskonale jest każdemu Seymującemu pojętno, jak wiele nieprzyzwoitości zachodzi w sposobie trwającego aktualnie przepisu względem Spraw tego gatunku, iż ta materya objaśnienia nie potrzebuie.

PROPOZYCYA PIĄTA.

Podany przez Jmć Pana Zamoyskiego Projekt *Codicis* na przeszłym Seymie, już po całym Kraju wiadomy, lubo już zdaje się do swoiey zbliżać determinacyi; że jednak w tak delikatney materyi nigdy prawie nie może być dosyć deliberacyi, proponuje J. K. Mość Przezacnym Stanom, ażeby do wyznaczonych na to

od

od NAYJASNIEYSZEGO PANA 3ch ex *Senatu & Ministerio*, Urodzony Marszałek Seymowy także z Stanu Rycerskiego trzech wybrał Obywatelow, ktòrzyby na przyszłym da BOG Seymie komput, i swoich własnych myśli, i nadesłanych sobie od inszych Obywatelow *in hoc interstitio*, NAYJASNIEYSZEMU Panu i Przezacnym Stanom prezentowali. Tym sposobem ta materya na teraznieyszym Seymie jużby nie zabierała czasu drogiego, a na tyle inszych ważnych Rzeczypospolitey interessow naypotrzebnieyszego.

PROPOZYCYA SZOSTA.

Cokolwiek tycze się Woyskowych materyi, w tym się odwołuje J. K. Mość do Przełożenia, które Przezacnym Stanom czynione będzie, i Stanu Woyska, i potrzeb jego od Rady Nieustającey. Tyle tylko NAYJASNIEYSZY PAN dzisiay ustom moim powierzać raczy, iż wyłożoną z własnego Skarbu Summę 713,635 Złotych Polskich na rożne potrzeby Woysk Rzeczypospolitey, jako ochoczo wydawał, tak chętnie daruje Rzeczypospolitey. Y ten dar w Zbiorze Praw na teraznieyszym Seymie tworzyć

rzyć

rzyć się mających, tak, jak był *in Anno* 1766 zapisany ten, który na ów czas uczyniła hoyność Pańska dla Oyczyzny, żąda mieć zapisany. Uszczegulnienie zaś Artykułow z których ta Summa zrosła, w reprezentacyi Departamentu Woyskowego okazane będzie. Tak zaś rozumie NAYJASNIEYSZY PAN, że krzywdziłby przezorność i Patryotyzm Przezacnych Stanow, gdyby wątpił o ochoczym przychyleniu się ich do przekładań, które im czynione będą przez Radę Nieustającą względem Woyska, a zatym bez uszczegulnienia onych na dniu dzisieyszym, w powszechności tylko wyrazić mi kazał NAYJASNIEYSZY PAN, iż zupełnie z swojęy strony do tych żądań skłania się, które Rada Nieust: w Materyi Woyskowey Przezacnym Stanom przełoży.

PROPOZYCYA SIODMA.

Aże już powtarzane Rachunki Kommissyi Skarbowey Litt: dowodzą oczywistą i znaczną mnieyszość Intrat publicznych tey Prowincyi, od wydatkow Prawem przepisanych, więc rozciągnienie i na Kray Litewski imprezy Tabaczney proponuie J. K. Mość Przezacnym

Sta-

Stanom, jako ſpoſob naylepſzy ze wſzyſtkich do pomnożenia Skarbu publicznego, ktòry gdy po wyiściu tych dwuch lat już przynieſie ſwóy owoc, wtedy Podatek procentowy z Kapitałow bez ſzkody publiczney będzie mógł być znieſiony.

PROPOZYCYA OSMA.

Wiadomą całemu Krajowi ſzkoda publiczna z utraty Zup kopnych i warnych, jakby mogła być nadgrodzoną dla Oyczyzny, było i jeſt nieprzeſtannym celem Oycowſkich ſtarań J. K. Mci. Nie żałował NAYJASNIEYSZY PAN z właſnego Skarbu wydatkow już znacznych na różne proby do wynalezienia takowego Skarbu, równie jako i do wydobycia z wnętrzności ziemi tych Kruſzcow drogich, których i naſzey Oyczyznie natura nie odmòwiła. Wynalezienia Soli już tak bliſkie nadzieje, że prawie pewności równające ſię; możność korzyſtania z Gór kruſzcowych dowodnie okazana, ſą powodem J. K. Mci do proponowania Przezacnym Stanom, ażeby do Tabelli przyſzłych Expens przypiſać poſtanowiły, Wydatek coroczny pewney determinowaney Summy, według

dług woli Przezacnych Stanow, do dyfpozycyi J. K. Mci, który na przyfzłym da BOG Seymie Ordynaryinym fkutek ftarań fwoich w tym dziele Stanom obwieścić nie omiefzka.

PROPOZYCYA DZIEWIĄTA

OSTATNIA.

Ofoby fkładające Kommiffyą Edukacyiną, kończą w tym Roku przeznaczony Prawem bieg przepifanych fobie Powinności, a kończą go w fpofob tak chwalebny, że KROL Jegomość Pan Nafz Miłł: jeft w przeświadczeniu, iż trafia w myśl i żądanie wfzyftkich Seymujących, zaprafzając też fame Ofoby, które do tych czas fkładały Kommiffyą Edukacyiną, do kontynuowania teyże Funkcyi, którą bez żadney zapłaty, ani jakiegokolwiek interefsu, jedynie z miłości Oyczyzny, i z widocznym nayiękfzym pożytkiem publicznym, fprawowały.

Ktôre to Punkta, jako fą proponowane przez NAYJASNIEYSZEGO PANA Przezacnym Stanom dla ich własnego dobra, tak pomyślnego ich fkutku, od żarliwey ich dla Oyczyzny miłości, fpodziewa fię J. K. Mość.

Po

Po zakończeniu tych Propozycyi Imć Pan Sekretarz W. W. X. Litt: od Senatu, a Imć Pan Badyni Sekretarz Seymowy od Stanu Rycerskiego czytali Kandydatow do Kommissyi Skarbowych Koronney i Litewskiey. Na tym się przeszło-sobotnia zakończyła Sessya.

Dnia 16 Octobra w Poniedziałek: Po zagajeniu Sessyi przez JW. Okęckiego Podkanclerzego Koron: rozpoczęła się Elekcya Kommissarzow Skarbu Koronnego i Litt: Trwało do późna w noc wotowanie, którego kontynuacya na Dzień następujący przez solwowanie Sessyi jest odłożona.

Dnia 17 Octobra we Wtorek: Sessya zwyczaynym zagajona sposobem na wotowaniu wczorayszego dnia rozpoczętym, i na Lustraturze pod prezydencyą JW. Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego Kommissarzow Skarbowych, zeszła, których nowo-obranych z Korony wyłączono, i po zlikwidowaniu, znowu do Wazonu już około godziny 7mey wieczorem włożono, oraz dla zakończenia tey czynności, Sessya na Dzień jutrzeyszy na godzinę 10 solwowana.

Dnia

Dnia 18 we Srzodę: Za przybyciem Stanow Rzeczypospolitey na Zamek, przystąpiono do wydobycia Wotow z Wazonu na Kommissarzow Koronnych. Czytał Kandydatow JW. Lipski Kasztelan Łęczyc: a potym ogłosił, większością Głosow, obranych do Kommissyi Skarbowey Koronney. Nastąpiło wydobycie osobliwszych Wotow z Wazonu także na Komissarzow Skarbu W. Xstwa Litt: ktòrych wyłączywszy z pomiędzy Kandydatow, czytał także zadeterminowanych, większością Głosow, i na tym solwowana Sessya.

KOMMISSARZE

DO SKARBU KORONNEGO.

Z prowincyi Wielkopolskiey.

Ostrowski Kasztelan Czerski.
Sobolewski Kasztel: Warszawski.

Z Prowincyi Małopolskiey.

Xże Lubomirski Kasztel: Krakowski.

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z Prowincyi Wielkopolskiey.

Cieciszowski Pisarz W. Koronny.
Miaskowski Stta Gnieznieński.
Szymanowski.

Z Pro-

Z Prowincyi Małopolskiey.

Walewski Podkomorzy Krakowski.
Miączyński Wwdzic Podlaski.
Nieborowski.

KOMMISSARZE

Do Skarbu W. Xięstwa Litewskiego.

Z SENATU.

Bystry Kasztelan Brzeski Litt:

Z STANU RYCERSKIEGO.

Jelski Podkomorzy Starodubowski.
Suchodolski Sędzia Ziem: Wołkowyski.
Potocki Stta Tłomacki.
Chrapowicki Stta Starodubow:
Slizień Stolnik Starodubow:
Zaleski Cześnik Grodzieński.
Bernowicz Podczaszy Nowogr:

Dnia 19 Octobra we Czwartek: Zagaił Sessyą J W. Małachowski Marszałek Seymowy, i nieodwłócznie Osoby na dniu onegdayszym wyznaczone do weyrzenia w Czynności i do wyexeminowania wszystich Juryzdykcyi, należyte w przytomności Zgromadzonych Stanow czynili Raporta, które na Pismie do Laski gdy oddane były, solwowana Sessya.

RAP-

RAPPORTA

STANOM ZGROMADZONYM PO DANE NA SEYMIE ROKU 1780.

STAN WOYSKA OBOYGA NARODOW

Na Seym Walny Ordynaryiny Warszawski 1780 Roku, podług zaprzysiężonych Likwidacyi z Raty Marcowey Roku tegoż 1780 i Rapportow Miesięcznych okazany.

KORONNE.

		Podług Etatu 1776. Roku i Rezolucyów Rady być powinno.	Effectivè znayduje się we wszystkich Korpusach.	Brakuje do kompletu z przyczyny dezercyi i śmierci.	Nad komplet w niektórych Korpusach Kapitani.	Sowite Poczty.	
	Sztab Generalny - - -	27	27				
Jazda	24. Chorągwi Brygady Wielkopolskiey - -	737	737			87	
	24. Chorągwi Brygady 1wszey Ukraińskiey	737	736	1		181	
	24. Chorągwi Brygady 2giey Ukraińskiey -	737	735	2		188	
	12. Chorągwi Puł-Brygady 3ciey Ukraińs:	369	369				
	12. Chorągwi Puł-Brygady Małopolskiey -	369	369			99	
	Pułk Mączyńskiego Wojewodzica - - -	390	391		1		
	Pułk Byszewskiego Generała Majora - - -	390	383				
	Gwardya konna - - - - - - - - -	426	332	7			Brakuje do Kompletu z przyczyny nie dostarczającey płacy.
	Regiment Buławy Wielkiey - - - - -	257	257	94			
	Regiment Buławy Polney - - - - - -	257	358		1		
	Regiment Kozłowskiego Generała-Majora -	257	221	37	1		Brakuje do Kompletu z przyczyny nie dodanych złł: 17422. gr: 15.
	Summa - - -	4926	4788	141	3	555	

Kor-

Piechota

	Podług Etatu 1776. Roku i Rezolucyow Rady być powinno.	Effective znayduie się we wszystkich Korpusach.	Brakuje do kompletu z przyczyny dezercyi i śmierci.	Nad Komplet w niektórych Korpusach.	Sowite Poczty.	
Korpus Artyleryi - - - - - - - - -	397	394	3			
Indzynierowie - - - - - - - - - -	12	12				
Batalion Fizylierow - - - - - - -	418	418				
Gwardya Piesza - - - - - - -	1539	1422	117			Brakuie do Kompletu z przyczyny nie dostarczającey płacy.
Chorągiew Węgierska Buławy Wielkiey -	72	72				
Chorągiew Węgierska Buławy Polney - -	72	72				
Regiment pod Imieniem Krolowy - - -	467	456	11			
Regiment pod Imieniem Krolewica - - -	467	468		1		
Regiment Buławy Wielkiey - - - - -	467	463	4			
Regiment Buławy Polney - - - - - -	547	546	1			
Regiment Xcia Franc: Sułkowskiego - - -	353	353				
Regiment Potockiego Stty Szczerzeckiego -	353	354		1		
Regiment Czapskiego Generała Lieutnanta -	353	348	6	1		
Regiment Raczyńskiego Generała - Majora -	353	354		1		
Regiment Ordynacyi Rydzyńskiey - - -	353	352	1			
Regiment de Witte Pułkownika - - - -	413	404	9			
Regiment Xcia Ponińskiego Gener: Majora -	413	413				
Regiment Ordynacyi Ostrogskiey - - - -	437	411	26			
Summa - - -	7486	7312	178	4		
Summa ogulna - - -	12439	12127	319	7	555	

REKAPITULACYA.

Być powinno Woyska Koronnego *inclusive* przybyłych Głow 200. Garnizonu Kamienieckiego - 12439.
Znayduje się *effective* licząc w to nad kompletowych 7. Kapitanow, - - - - Głow - - 12127.

Brakuje więc tylko - - - Głow - - 312.

Nota 1mo: Sowite Poczty Głow 555. nie liczą się ani potrącają, ponieważ ci na mieyscu nieprzytomnych Towarzystwa Żołdem tychże utrzymywani w komplet nie wchodzą.

Nota 2do: Podług Rapportu na Seym przeszły 1778. podanego było - - - - Głow - - 11437.
Teraz znaydnje się - - - Głow - - 12127.

Przybyło więc przez dokompletowanie Regimentow, i pomnożenie 200. ludzi w Garnizonie Kamienieckim - - - - Głow - - 690.

D LITE-

LITEWSKIE.

		Podług Etatu być powinno.	Effective znayduje się,	Brakuje do Kompletu.
	Sztab Generalny - - - -	25	25	
Jazda.	Brygada Husarska - - - - -	478	355	123
	Brygada Petyhorska - - - - -	478	424	54
	Gwardya Konna - - - - - -	318	315	3
	Pułk Baranowskiego - - - - -	374	369	5
	Pułk Jeleńskiego - - - - -	150	150	
	Pułk Romanowskiego - - - -	150	150	
	Pułk Gorycza - - - - - -	327	318	9
	Pułk Bielaka - - - - - -	395	395	
	Summa - - - -	2670	2476	194
Piechota.	Artyllerya - - - - - -	125	121	4
	Gwardya Piesza - - - - -	609	583	26
	Regiment 1wszy - - - - -	220	217	3
	Regiment 2gi - - - - - -	220	220	
	Regiment 3ci - - - - - -	220	220	
	Regiment 4ty - - - - - -	220	220	
	Regiment 5ty - - - - - -	171	163	8
	Regiment 6ty - - - - - -	110	107	3
	Chorągiew Jańczarska - - - -	100	90	10
	Chorągiew Grenadyerska - - - -	80	73	7
	Summa - - - -	2075	2014	61
	Summa oguina - - - -	4770	4515	255

Nota: Brakuje do kompletu Głow 255. dla niedostarczającey Płacy, którey w każdym Roku do Summy wypłaconey ze Skarbu Litewskiego, podług Prawa 1776, brakowało na Rok do ustanowionego Etatu złł: 164,433.

REKAPITULACYA.

Powinno być Woyska Litewskiego podług Etatu - - - - Głow - 4770.
Znayduje się *effective* - - - Głow - 4515.

Brakuje więc tylko z przyczyny niedostarczającey płacy - - Głow - 255.

Nota: Podług Rapportu na Seym przeszły 1778 podanego było - - Głow - 4465.
Teraz znayduje się - - - Głow - 4515.

Przybyło więc przez Dokompletowanie Korpusow - - - Głow - 50.

 SUM-

SUMMA RYUSZ

Dwu-Letniey Percepty i Expensy Funduszu Edukacyi Narodowey, od dnia pierwszego Lipca Roku 1778. do ostatniego Czerwca 1780.

PERCEPTA.

Percepta.	Percepta. złote.	Percepta. grosze.	Summa ogulna. złote.	Summa ogulna. grosze.
1mo: z Remanentow w gotowiźnie *w Koronie*	- 42,473	- $12\frac{11}{12}$	- 129,326	- $24\frac{1}{12}$
w Litwie -	- 86,853	- $11\frac{4}{12}$		
2do: z Dóbr				
Koronnych: z Rat ośmiu zaległych do S. Jana 1778 - - - -	- 69,901	- $28\frac{1}{12}$		
z Rat czterech od S. Jana 1778 do S. Jana 1780 - - -	- 697,753	- $16\frac{6}{12}$		
Litewskich: z Rat ośmiu zaległych do S. Jana 1778 - - - -	- 97,320	-	- 1,757,618	- $28\frac{9}{12}$
z Rat czterech od S. Jana 1778 do S. Jana 1780 - - -	- 871,130	- $19\frac{4}{12}$		
z Rat S. Jana 1780 i 3ch Krolow 1781 *anticipativè* -	- 2,955	- $24\frac{8}{12}$		
w Administracyi zostających -	- - 500	-		
Sekwestrowanych - - - -	- 18,057	-		
3tio: z Summ				
Koronnych: z Kapitałow podniesionych -	- 75,346	- $8\frac{6}{12}$		
z Prowizyi od Summ - - -	- 516,902	- $23\frac{8}{12}$	- 918,455	- 9
Litewskich: z Kapitałow podniesionych -	- 84,435	- $9\frac{10}{12}$		
z Prowizyi od Summ - - -	- 241,770	- 27		

		Percepta.		Summa ogulna.	
		złote.	groszе.	złote.	groszе.
4to: Percepta rozmaita:					
Koronna:	z Dawnych Dochodow Szkoł Nowodworskich do Funduszu nie należących - - - -	- 1,726	- 29		
	z Przedanych Possessyi - - -	- 25,296			
	z Percepty Prawney - - -	- 32,928	- 23		
	z Przedaży Xiążek Elementarnych	- - 205	- 26 $\frac{6}{12}$		
	z Dochodu Potocznego - - -	- 32,344	- 25	- 129,395	- 3 $\frac{6}{12}$
Litewska:	z Percepty od Lustratorow - -	- 5,419	- 23		
	z Przedanych Ruchomości pozostałych w Dobrach - - -	- 10,373	- 21 $\frac{6}{12}$		
	z Percepty Prawney - - - -	- 10,085	- 16		
	z Przedaży Xiążek Elementarnych	- - - 88	- 10		
	z Dochodu Potocznego - - -	- 10,925	- 9 $\frac{6}{12}$		
		Summa -		2,934,796	- 5 $\frac{6}{12}$

EX

EXPENS.

	Expens. złote.	Expens. groſze.	Summa ogulna. złote.	Summa ogulna. groſze.
1*mo*: Na Akademią, Szkoły, i Penſyą uczącym	- 999,742	- 19		
Na Pauperow i *præmia* dobrze uczącym ſię -	- 22,976	—		
Na Konwikta ubogiey Szlachty - - - -	- 97,751	- 28	1,317,042	- $7\frac{3}{12}$
Na Szkołę Dyrektorow Parafialnych - -	- 28,150	- 8		
Na *Sarta tecta*, Kosciół i Expens potoczną -	- 168,421	- $12\frac{3}{12}$		
2*do*: Na Emerytow - - - - -	- 285,122	- 12	- 285,122	- 12
3*tio*: Na Expens Duchowną- - - - - -	- 95,802	—	- 95,802	—
4*to*: Na Expens rozmaitą:				
Lokowane na Kapitał - - - -	- 407,009	- $28\frac{6}{12}$		
Na Penſye bywſzych Kommiſsarzow Sądowych *Koronnych i Litewſkich* - -	- 78,181	- $18\frac{3}{12}$		
Na Towarzyſtwo Elementarne - - -	- 57,397	- $11\frac{9}{12}$		
Na Bibliotekę Załuſkich - - - -	- 18,399	- $25\frac{6}{12}$		
Na Penſye Sekretarza z Kancellaryą, Officyaliſtow Prawnych, Patronow, Archivi, Kaſsy, i Architekta za Rat 4ry - - -	- 158,462	- 15	- 1,061,797	—
Na Podatki - - - - - -	- 12,047	- $16\frac{6}{12}$		
Na Expens Prawną - - - - -	- 49,032	- 1		
Na umorzenie Długow i Pretenſyi do Funduſzu - - - - - -	- 189,458	- 3		
Expens Extraordynaryina - - -	- 91,808	- $\frac{6}{12}$		
Summa Expenſy - -	- 2,759,763	- $19\frac{3}{12}$		
Zoſtaje Remanentem po Kaſsach - - -	- - - -	- -	- 175,032	- $16\frac{3}{12}$
Summa - -	- - - -		2,934,796	- $5\frac{6}{12}$

Dnia

Dnia 20 Octobra w Piatek: Zagajona była Sessya przez JW. Marszałka Seymowego, i nayprzòd przystąpiono do Raportow podanych Czynności Departamentu Woyskowego Koron: i Litew: Delegowani do examinowania, donieśli Stanom na piśmie, iż wypadają Expensa większe na Woysko zwłaszcza w Litwie przy innych Wydatkach Rzeczypospolitey, niżeli Percepta dostarcza, przeto takowy Decess Zgromadzone Stany wzięły do roztrząśnienia, aby nowo ustanowić się mające Podatki, takowy Decess zastąpiły. Na tym solwowana Sessya na godzinę 4 z Południa. O którey gdy się znowu tegoż Dnia zebrały Stany, podane były Raporta od Kommissyi Likwidacyiney przez Osoby Seymem wyznaczone. A nayprzód JW. Wodziński Biskup Smoleń: potym JW. Gurowski Marszałek Nadworny Litew: nakoniec JW. Prusimski Poznański, Lasocki Sochaczewski, Leduchowski Wołyńs: i Chrapowicki Starodubowski Posłowie w obszernych wyrazach Stanow Rzeczypospolitey opowiadali proporcyą Długow zlikwidowanych, po rozdaniu wprzód Senatorow i Posłow Tabelli tychże Długow przez JW. Badyniego

Se-

Sekretarza Seymowego. Po tych Rapportach do godziny 8 wieczorney trwających solwowana Sessya na Dzień następujący na godzinę 10 zrana.

ODPOWIEDZ

Podskarbiego Nadwornego Litt: na Kwestyą czyli zarzut od Kommissyi Skarbu Litt: nieprzyzwoicie względem Summy 540000 Złotych do niego zaregulowany, Prześwietney do Rachunkow Litewskich Delegacyi uczyniona.

KOMMISSYA Skarbowa Litewska, przed ordynaryiną teraznieyszą Oktobrową Kadencyą, mając Prawem czas naznaczony, do expedyowania na Seym ex præterito Rachunkow, mianowicie dla obięcia w nie Raty ostatniey Marcowey, przedtym za Seym po niey nadchodzący, do okalkulowania na drugim Seymie idącey; wdała się za granicę objektu teraznieyszey Extrakadencyi, szukając w niey teraz (z jakowychsi swych przyczyn) co respiciebat futurum;

rum; ściągnąwszy zatym Officyantow, oderwanych od czynności, w interessach Skarbowych, in subsequens Kadencyi do zarządzenia na celnych Komorach potrzebnych, czyniła z niemi in contumaciam Podskarbiego Nadwornego, nagłe indagacye, z ktòrych Sumę, na przepłatę jakoby do rzeczonego Podskarbiego stosującą się, a przez się zlikwidowaną, tu aż jemu podała do wiadomości, o ktòrey kommunikacyą, niemogąc on doprosić się, aż za zaleceniem Przeświet: Delegacyi, odebrał w tym zapóźniony skutek następnemi w tey objekcyi, nec de tempore, nec de loco, et non de necesse wniesioney, usprawiedliwiający się punktami.

1mo: Nie jest dosyć, że Officyanci tę przepłatę do Podskarbiego Nadwornego zaregulowali; ale trzeba, aby dowiedli mu, za czyją wolą ją uczynili; i kiedy na takowe exolucye dyspozycyi ani Kwitow Podskarbińskich nie składali bez nich, w czasie nawet przyzwoitego o to, & non in contumaciam z skarżonym Aktorem, Rachunku, ważnie mówićby nie mogli; a cóż ich, czyli z niemi Kommissyi, niewcześny zaoczny, i bezdowodny rachunek, znaczyć może?

Nay-

Nayznacznieyſza część tey przeliczoney kwoty (podług ſamychże Officyantow relacyi) za dyſpozycyą Pana Suchodolca, w zawierzeniu jego odezwom, uczyniona, a ten gdy zamąciwſzy intereſsa, i nie zdawſzy rachunkow, wyjachał z Grodna, ani na kalkulacyą z niego winną, ściągnąć go dotąd, i oney odebrać można było; Przeto do takowego z Panem Suchodolcem obrachowania, i przez niego, ad uſum Podſkarbiego Nadwornego obrótu tey Sumy dowiedzenia, przepłata jey, czyli allegatum na nią, rekognoſkowanym być nie może. Wſzelako jednak Podſkarbi Nadworny, własnych nie czyniąc na to dyſpozycyi, tey Officyantſkiey odezwom Pana Suchodolca powolności, nie approbuje, i będąc od niego zdradzonym, przeſzłych jego czynności, w zażyciu do porachunku percept Skarbowych, realizować nie może.

2*do*: Powody przepłat tych Officyantſkich, pochodziły pryncypalną przyczyną, z Cła Królewſkiego, Podſkarbiemu Nagwor: należącego, a z Cłem Rzeczypospolitey w niejakiey konnexyi exolutorum bywającego, w tranſportach zaś Summ, acz różnie poborowanych, łączącego ſię, częſte zatym z jednego do

dru-

drugiego zrzódła, wsiękały, obrachunkow i boniffikacyi, wzajemne okoliczności, nadto, Rzeczypospolitey na Seym Rachunki, ad primam Martij miały swoy termin, a zaś Cła Królewskiego do Nowembra terminowały się, owoż! in rem Prowentu, między pierwszym Marca, a Nowembrem wpływającego, mogło z niektórych Komor, częścią z wpadłey Percepty, a częścią, i z wpaść mającey, zayść jakie nadliczenie; na wzajemney z ceł boniffikacyi upewniające się, czego potym zaszła w niespodziewaniu 1 Julij, i nad Cłem Królewskim odmiana, przeistoczyła skutek. Wszelako, co się zaliczyło w dogadzaniu odezwom Pana Suchodolca, on winien Podskarbiemu Nadwornemu z tego usprawiedliwić się, a co pro conto jego użytych, i tey natury, a przez się dysponowanych Percept dowiedzie, Podskarbiego obowiązkiem będzie bonifikować Officyantom, to zaś jak było, równie jest, i będzie Prywatnym Rozrachunkiem, i bonifikacyą extra Kommissyi Skarbu Litewskiego.

3tio: Część Summy na Podskarbiego Nadwornego, powyższą okolicznością kontumacyinie narachowaney, applikuje się Kwitowi jego, od Kassy produkowa-

wa•

wanemu, i ten widzieć mu trzeba, a gdyby Kwit takowy, in rem porachunku z przeszłości, i gdyby też na przyszłość Kassierowi danym, okazał się, byłby tylko znakiem facyendy, między nim prywatney, a nie żadnym ściągającym się do Kommissyi Skarbu Litewskiego Dokumentem.

4to: Kassa Kommissyi Litewskiey, w niewystarczającym Perceptami expensom Skarbie, niemiewała po Kadencyach Sum̃ remanentujących, a jeżeli między Kadencyą teraznieyszą z wpadłey jakiey percepty, od wiedzy zatym i obsygillowania Kommissyi independującey przez dezercyą Pana Suchodolca, w zamieszaniu interessow i wypłat, awansował co Kassier na porachunek ex præterito, i gdyby też in futurum, z nim o to Kalkulacya Podskarbiego Nadwornego, jako prywatne umiarkowanie znacząca, nie iest Kommissyą Skarbową interessuiącą, ktora do odpowiedzi w niedopłaceniu Summ winney, jedynych ma swych Officyantow i ich Paręcznikow Aktorami, w poszukiwaniu zatym dalszych Kompetytorow, nad to Aktorstwo, non plus ultra excedere może.

5to:

5to: Kassier, znając punktualność i sposoby Podskarbiego Nadworn: prócz nich, gdy co awansował; pokładał ufność, i na Racie z dochodow Królewskich, w teraznieyszym Oktobrze przychodzącey, ktòra według przekazu od Kassy Generalney, i przyjęcia za nią opłat inszych, a mianowicie Zagranicznych, przeświadczała go: iż juxta cursum utrzymywanych przez Podskarbiego Nadwornego exolucyi, jemu dostanie się; a zatym z nieprzeyrzenia w nagłey rzeczy odmianie ewentow, obiecywał sobie w Kassie mieć swą satysfakcyą, i w czym Podskarbi Nadwor: suplikowaniu swemu do łaski J. K. Mci Pana Naszego Miłościwego, spodziewa się skutku.

6to: Kommissya Skarbowa, jako potrzebę i czas indagacyi, o przepłacenie Percept Podskar: Nadwor: nieprzyjaznym ściganiem uprzedziła, pari in competentia w celu publico znajomym, zaregulowała do niego swą pretensyą; bo jey rzeczą, patrzeć Officyantow i ich Parę czników, a gdyby Podskarbi Nadworny in directe, i gdyby też directe pociągnionym od nich został, ta Sprawa między niemi, nie będzie Sprawą Kommissyi Skarbow: z Podskarbim Nadwor:

ani

ani jego z tym Aktorſtwem wzajemną, w właſney zaś Sprawie odpowiedź Officyantom, od juſtyfikacyi Pana Suchodolca w Perceptach i Expenſach, przez niego na conto Po ſkarbiego Nadwornego obracanych, zadłużoney, dependować będzie.

7mo: Mimo różnicę ſłuſzney od nieważnęy okoliczności, awanſowanie od Skarbowego Officyanta jakiey kwoty, gdy w doścignieniu czyli zabrakowaniu dopłaty nagłe zarekwirowaney, jeſt jego przeſtępſtwem, tedy ono w obowiązku odpowiedzi Kommiſsyi, ściąga ſię tylko do wydającego na ſwe Rizyko Officyanta nie zaś do biorącego Aktora, pierwſzy bowiem założyć muſi do Skarbu, a w niedoſtarczeniu, Paręcznik za niego płaci, drugi nie Skarbowi, ale jemu tylko w oddzielney Sprawie odpowiada, i to zadowodem, gdy wziął jaką kwotę, i wydał Kwit na nią, a wſzelako, ani Skarb go może pociągać do odpowiedzi, ani on ją winien Skarbowi czynić.

8vo: Dopuściwſzy między Skarbem a Officyantem i jego Paręcznikiem przyłączenie trzeciego, do odpowiedzi wciąga-

E

ganego, w przypadku pociągania przez niego czwartego, i dalszych trzeba dołączyć, a w takim związku, Kompetytorską zrobiwszy Sprawę, ani od niey Skarbową możnaby odłączyć, ani z nią trafić do prędkiego końca, a zatym jako Rzeczypospolitey w swych dochodach jest interessem Kommissyi patrzeć, tak równym jey w zawodzie pilnować się swych Officyantow i ich Paręcznikow, a nie kogolwiek między nich wciąganego, extra zatym kredytujących Officyantow i Paręcznikow, nie może być Kommissyi Sprawa, o nie dopłatę dochodu, chibaby z Wiolatorem, a w naturze dobrowolnych pożyczek Oficyantskich z pożyczającemi, materyi dla Kommissyi niemasz do Sprawy, zatym niemasz pretensyi.

Sprawa Kommissyi Skarbowey, o swą Perceptę, póki idzie naturalną drogą z Officyantami nie zupełnie wypłacającemi się, i ich paręcznikami; poty pewną jest prędkiego i pewnego skutku, jakby zaś wybaczaiąc, obróciła się w ustronne do tey odpowiedzi komplikacye, zawikławszy się w labirynt kwestyi między Aktorstwami, dalszą byćby musiała od dóyścia Skarbowi satysfakcyi, albowiem Officyanci, i przez konsekwencyą

ich

Ich Paręcznicy, na niedopłaconą PercePtę, nic odpowiedzieć nie mogą, jak tylko nieodwłócznie ją zapłacić, a zaś o przepłatę czyli o awans drugiemu Skarbowi Sprawa, obszernieysze w sobie zawiera konnexye, stopnie Prawa, dowody i odwody; Kommissya tedy Skarbowa przyłączać nie może ustronney Sprawy, boby (jako o tym powyżey) swoią zatrudniła, maiąca ją in solo executivo satysfakcyi, w tamtey zaś wprzód jeszcze dóyść trzeba, przez kogo, i dla kogo, za czyją Dyspozycyą i Kwitem, oraz w jakiey proporcyi użyte Pieniądze? a dopiero wywiąże się kto z nich, i komu, co winien. To więc jest różną i oddzielną Sprawą, in connexo z Skarbowym niekwestyonowaney własności windykowaniem nie będącą, ani być mogącą.

Ultim: Widomie tedy, niesłuszności powodem, w cudzą Kommissya wdała się Sprawę, do siebie zgoła nienależącą, i niepotrzebnie, prócz pretextu okazania nieprzyjazni żądeł, przywłaszczaną, poszło zatym, że i przepłatę w zaocznym rachunku wygurowano, i Aktora dyspozycyi na tę Percepcyą, którym Podskarbi Nadwor: niebył nie objaśniono, a do Seymowych Rachunkow z materyą do nich niewchodzącą, przypisano się;

mięyſce ſeymowania, chcąc zamienić, na plac Szykanow i Potwarzy.

Gdy zatym Kommiſſya, mająca w Aktorſtwie ſobie do odpowiedzi Officyantow, i ich Parędnikow, niemoże i nie powinna, równie jak nie ma żadney przyczyny, drugiego do ſatysfakcyi poſzukiwać Aktorſtwa; a jeſzcze z tą wyboczoną, ultra Spheram z dawanych na Seymie rachunkow, przechodząc pretenſyą; tak cel jey, do którego nią wymierzyła, widomie pokazuje ſię, iż nie Summy Skarbowey, ale prześladowania Oſoby, nienależącey w tym do odpowiedzi, ſzukała; niemając bowiem, z powyżſzych przyczyn, Jus ad rem do Podſkar: Nadwor: Jus in re, z nim mieć niemoże.

Kalkulacya teraznieyſza, jakie obeymuje przychodow i rozchodow Skarbowych Raty, od Seymu przeſzłego do Seymu teraznieyſzego (których pięć ad Calculum præſentem weſzło) z tych, w nayściśleyſzym examinowaniu, ma Rzeczpoſpolita zupełność ſwych Percept, według których, określoną Prawem expenſę uſprawiedliwiono, oraz Kwitami i Rachunkami exolutorum wyprobowano.

Y na

Y na tym funduje ſię Raport Prześwietney Deputacyi Seymowey, do wysłuchania Kommiſſyinych Rachunkow naznaczoney, do jey więc in praec ſo rachunkom definicyi, Podſkarbi Nadworny odwołuje ſię.

PRZEŁOZENIE

Od Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey na Piſmo od JW. Podſkarbiego Nadwornego Litewſkiego podane, że zabrana Summa 543,799 Złtch Pollch nieprzyzwoicie do JW. Podſkarbiego Nadwornego Litewſkiego zaregulowana.

USTANAWIAJĄC Rzeczpoſpolita Kommiſſyą Skarbową Litewſką, i powierzając Oney dochodow i wydatkow ſwoich dozor, i urządzenie; wyznaczyła czaſy, czyli Kadencye, w których Kommiſſarze Skarbowi obecnie zjeżdżać ſię obowiązani, actvè włożone na ſiebie przez prawo powinności dopełniać koniecznie muſzą.

Kon-

Konstytucya 1778 Roku lubo końcem wyspieszania Rachunkow na Seym w Roku Przedseymowym, kazała Kommissarzom Skarbowym na dniu 15stym Września przyspieszyć otwarcie Kadencyi, nie zabroniła jednak pilnego i naypierwszego weyrzenia: Jeżeli Pieniądze Podatkowe weszły, i znayduią się w całości. Była albowiem w przeświadczeniu Kommissya Skarbowa, że naycelnieyszym powołaniem tey Magistratury jest straż, aby Importancye publiczne przez nikogo ruszane niebyły.

Dopełnienie Prawa i obowiązkow nie można nazywać objekcyą, nec de tempore, nec de loco, nec de necesse wczesną. We wszystkich okolicznościach, a pryncypalnie w straży Skarbu publicznego należy być czułym, i wczesna troskliwość zawsze pożyteczna, a zaniedbanie czułości często szkodliwe. Y z tąkowych to powodow prawnie zebrana Kommissya Skarbowa na dniu 15 Miesiąca Września, wezwała do siebie Kassiera swego, ażeby uwiadomił, jeżeli po zalimitowaney Kadencyi Marcowey, nie weszły jakowe percepty do Kassy, i jeśli Remanent do poprzedzającey Raty z Exakcyi Wileńskiey, Brzeskiey i Mińskiey

ſkiey należący, zoſtał opłacony; Kaſſier przez podpiſany według zwyczaju Rapport, upewnił Kommiſſyą, że in interſtitio czasu od Kadencyi Marcowey do Septembr: perceptował 231,283 Złł: Poll: Gdy zaś dla przeliczenia takowey Summy Komiſſya z Izby ſwojey dwòch Komiſſarzow wyznaczyć przed ſię brała, oſtrzegł Kaſsyer, że takowey Sumy nie ma, bo wydał JW. Podſkarbiemu Nadw: Litt: i Kwit tegoż in probationem facti złożył Rapport Autentyczny Kaſſiera i Kwit JW. Podſkarbiego były pokazane JWW. Deputowanym od Stanow Seymuiących do Rachunkow Skarbu Litewſkiego.

Komiſsya Skarbowa pamiętna na Prawo, że żadne pieniądze publiczne inaczey wydawane być niemogą, jak za Aſſygnacyą Kommiſſyi in completo numero podpiſaney, i na Juramenta wſzyſtkim Subalternom, czyli Officyaliſtom ſtoſownie do takowego Prawa ułożone, uznała, że Kaſſier Prawo i obowiązki ſwe złamał, dla czego areſztem ukarany i Poręcznik onego do Sądu Komiſſyinego pozwany; Niemoże zaś być Kommiſſya tego zdania, aby Kaſſierowi Skarbowemu wolno było z kimkolwiek in

fu-

futurum o Summy Skarbowe czynić facyendy.

Tym przykładem ostrzeżona, musiała Kommissya i z innych Superintendentow indagacye czynić, z którey pokazało się, że JW. Podskarbi Nadworny Lit: tak z Kassy, jako Komor, i Czopowego za swoiemi i sług swoich nakazami i Kwitami zupełnie wybrał Złł: Poll: 542,799. A w tym mieyscu nie może ubliżyć Kommissya Skarbowa Litewska rzetelnego świadectwa JP. Suchodolcowi Sekretarzowi swemu, że przy obrachowaniu Officyantow z wyż wspomnioney 542,799 Złł: Summy, żadnego tegoż JP. Sekretarza Suchodolca nie widziała produkowanego Kwitu, lecz innch JWgo Podskarbiego Nadwor: Litt: Dependentow Kwity, i jego własne skompletowały dowody przyświadczające zabranie tey Summy.

Nie może JW. Podskarbi zażalać się, że te obrachowanie z Officyantami, in contumaciam jego uczynione było. Bo sam bywał przytomny na Sessyach Kommissyinych w Grodnie. Wiedział doskonale o jakowe Demeritum Kassier był ukarany. Mògłby był przed Kommissyą zrzec się tego Dzieła, lecz własne jego

Kwity

Kwity były mu do tego na przeszkodzie.

Pretensya JW. Podskarbiego Nadw: Litt: do Cła Królewskiego, która dała mu powod do zabierania pieniędzy in fundis Komor, nie mogła go dyspensować do tey śmiałey rezolucyi, aby bez Assygnacyi Kommissyinych wolno mu było one zabrać, lecz przecież i z tego pretextu, (którym nigdy, a tym barziey od 1 Julij Anni præsentis zasłonić się JW. Podskarbi nie powinien.) Nie mógł sobie w jednym pułroczu obiecywać do tyla na część Królewską należytości, bo dochod Celny zupełnie obrachowany a die 1 Martij, ad 1 Septembris 1780 nie uczynił na Skarb Królewski połowy nawet tey Summy, która w zabraniu JW. Podskarbiego likwiduje się —. A gdy produkowane były Kwity JWgo Podskarbiego na zabrany Prowent Czopowego Mieyskiego, który żadną naymnieyszą częścią do Skarbu Królews: nie kontrybuje, i gdy też Kwity JWgo Podskarbiego nawet post primam Julij podpisane Kommissya widziła, nie mogła o tey nieprzyzwoitości obowiązanego od siebie Stanom Rzeczypospolitey zamilczeć doniesienia.

Nie

Niemiała Kommissya chęci prześladować JW. Podskarbiego, usiłowała zawsze okazywać należyte temu Ministrowi konsyderacye, lecz wypersładować sobie niezdołała, aby brać można za nienawiść to, co z obowiązku Prawa, i przysięgi stać się musiało.

Podatki publiczne, są udziałem krwawey pracy Obywatelskiey dla miłości Oyczyzny ofiarowanym, dziwić się niemoża, że Obywatele ustawicznie oko maią na sprawowanie się Kommissyi Skarbowey, ktòra aby powszechnego zagniewania panuiącey władzy uniknęła, o wszelkich przypadkach i okolicznościach Skarbu nadarzonych, Rzeczypospolitey Pani swojey donieść powinna.

Percepty Skarbu Litt: nie wyrównywaią nakazanym przez Prawo wydatkom Decess w Racie teraznieyszey tak wielki znaczną w teraznieyszych opłatach uczyni trudność, niżeli zaś proceder prawny z poręcznikami skończy się (który, że do Regestru w jeden Poniedziałkowy dzień wołać się mogący należy, a przeto przedłużonym być musi) prosi Kommissya Skarbowa Litewska u Sta-

now

now Seymuiących o Rezolucyą, jakowym ſpoſobem Deceſs ſub Litigio będący, zaſtąpić będzie powinna, maiąca na celu Aſſygnacyi ſwoiey dochod J. K. M. i wypłatę Woyſku.

Dnia 21 *Octobra w Sobotę*: Rozpoczęte na dniu wczorayſzym Raporta, kończone były tego dnia, gdy przed Stanami Rzeczypoſpolitey Delegowani z Seymu, przez zabrane Głoſy, czynili w różnych wątpliwościach Explikacye, które dla dalſzego rozważania podane były do Laſki, równie względem Skarbow i Woyſk oboyga Narodow, jakoteż względem rozdaney Tabelli Długow Rzeczypoſpolitey.

GŁOS

GŁOS

Jaśnie Wielmożnego Jmci Pana JERZEGO POTOCKIEGO

Starosty Tłumackiego delegowanego od Kommissyi Skarbowey W. X. Litew: z Rachunkami do Stanów Zgromadzonych, miany dnia 21 Października 1780 Roku w Izbie Senatorskiey, przy Relacyi zdawaney przez Deputowanych do Roztrząsania Czynności Kommissyi Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Nayiaśnieyszy Królu Panie Móy Miłoś:

Prześwietne Zgromadzone Stany.

„ KIEDY inne Magistratury przed
„ Waszą Królewską Mcią i Stanami
„ Rzpltey po zupełnym z Czynności
„ swojey rachunku z nadzieją chwały, i
„ przekonaniem o swojey odchodzą u-
„ słudze; Kommissya Skarbu W. X. L.
„ w postaci oskarżoney i obwinioney
„ stawa, a co większa, sama niektóre
„ czyny swego donosi rządu, sama po-
„ wątpiwać zdaje się o dobroci Admini-
„ stracyi Skarbu.

Za-

„ Zaświadcza to moje mówienie In-
„ ſtrukcya, którey dla ochrony czaſu
„ nie czytam, ale do ktòrey w zbiorze
„ krótkim już przełożoney odwołuię ſię.

„ Delegowani Mężowie do examino-
„ wania Czynności naſzey, nie maiąc na
„ pogotowiu żadnych innych dowodow
„ do przekonania ſię o prawdzie, byli
„ tego mniemania, że w Protokule od-
„ kryią zrzòdło wſzelkich, jeżeli jakie
„ zdarzyły ſię, zdróżności.

„ Wiem Nayiaśnieyſzy Panie, jaka
„ jeſt Protokułow powaga, ale oraz
„ wiem, jaka ich być powinna nieſkazi-
„ telność. Czas jeden odkryie, czy te
„ Protokuły ſą ſkładem zdań naſzych,
„ lub nie?

„ Wſzak nie o to idzie Prześwietne
„ Rzeczypoſpolitey Stany, kto był
„ zręcznieyſzy, kto kogo w omyłkę
„ wprowadził; ale o to: kto był ciągle
„ dobrego zdania, kto nieprzerwanie
„ trzymał ſię wierności i independencyi.

„ Każde Dzieło Kommiſſyi, doyść
„ można Inkwizycyą tak Komiſſarzow

ſa-

" samych, jako i Subalternow ścisłym
" examinowaniem, zgoła temi wszyst-
" kiemi sposobami, ktoremi o prawdzie
" każdey akcyi ludzkiey zapewnić się
" można. Ja z mieyfca mego Nayja-
" śniey Panie, Prześwietne Rzeczypo-
" spolitey Stany, Sądu się dopraszam.
" Dobroć W. K. Mci, ktòrą nie zwy-
" kłeś łaski odmawiać, zaręcza nam, iż
" dopełnisz tę, o którą dopraszam się,
" sprawiedliwość. Sąd jeden odkryć
" może przeszłe inkonweniencye, przy-
" szłym zapobiedz; Sąd rozeznać czyny
" i Osoby; Sąd nakoniec uwolnić nas
" od ogulney, którą okryci jesteśmy,
" suspicyi.

" Każdy inny sposob examinowania
" Czynności Kommissyi Naszey, ani z
" krótkością Seymu, ani z pewnością
" dzieła przedsiębranym być nie może.
" A kiedy za prożbą moią mówi dobro
" Oyczyzny, mnie iuż w milczeniu na-
" leży woli W.K. Mci, i Prześwietnych
" Rzpltey Stanow oczekiwać.

MO-

MOWA

JAŚNIE WIELMOŻNEGO JMCI PANA CHOMINSKIEGO

Brygadyera Petyhorſkiey Jazdy Narodowey W. Xſtwa Litt: i Poſla z Powiatu Pińſkiego w Izbie Senatorſkiey Dnia 21 Oktobra; po Relacyach Delegowanych do Examinu Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey miana.

„ RZADKOZ to bywa w ludzkich
„ rzeczach, Nayjaśn: Panie, aby
„ wſpòł żyjących wdzięczność tak do-
„ ſkonała być mogła, iżby jey w czym
„ poprawić potomność nie znalazła.
„ Dzieła ſame i Sprawy dobrych Krò-
„ low, ten mają Przywiley: potrafi rò-
„ żność zdania, lub zazdrość, umniey-
„ ſzać czyny ludzi partykularnych, tym
„ nic nie uymie, ktòrzy panując Naro-
„ dom, ſzczęśliwość na nie rozlewać i
„ codziennie wdzięczność wznawiać u-
„ mieją. Maſz czym W. K. Mość oſła-
„ dzać kłopoty Koronę Jego otaczają-

„ ce,

" ce, będąc wynalezcą tylu nowych
" Praw porządek Oyczyznie wracają-
" cych, niemożeſz rzucić oka na ich po-
" myślny ſkutek, niecierpiąc razem ży-
" wey dla Oycowſkiego ſwego Serca po-
" ciechy. Czułeś Ją Nayjaśnieyſzy Pa-
" nie w dniu wczorayſzym, kiedy po-
" wſzechne ukontentowanie z P. Kom-
" miſsyi Skarbu Koron: Narod przed
" Maieſtatem oświadczał. Chwalony
" ſkutek wſławia, i uwielbia przyczynę.
" Dziś lubo Relacye Delegowanych do
" Examinu Kommiſſyi Skar: Litt: i Po-
" selskie ſkargi, zamiaſt pociechy, czu-
" łość W. K. Mci wzbudzają; nic atoli
" użyteczność Prawa tam nie traci,
" gdzie ſię ſama tylko zdróżna jego E-
" xekucya wyjawia i zaſkarża. Owſzem
" Nayjaśn: Panie, na czele ſkrzywdzo-
" nych ſam między nami ſtawaſz, gdy
" wſpak intencyom twoim dzieie ſię, też
" ſame albowiem zbawienne twe myśli
" dopełniły ſię w dwóch Prowincyach:
" ktore naganna Administracya zmyli-
" ła w trzeciey. Zamierzyłeś Kommiſ-
" ſyom Skarbowym pożytek Kraju za
" cel jedyny, ſtanęła u niego Kommiſſya
" Kóronna: Litewſka tyle zdrożyła, ile
" jeſt różnicy miedzy pożytkiem a ſzko-
" dą, ſprawiedliwością a krzywdą.

Cy-

„ Cywilna posługa niedaje mi zapo-
„ mnieć, żem jest Woyskowym: nie dość
„ jest okazywać Rachunkami, wiele
„ wypłacono Woysku, trzeba wytłu-
„ maczyć, jak i kiedy. Rapporta wszy-
„ stkich Korpusow Woyska Litt: nie
„ odpiszą się od tey Relacyi moiey, iż
„ nim Pieniądze odwiezione były z
„ mieysc samych Stanowiska naszego
„ do Grodna, niżeli tam zmienione zo-
„ stały na gatunek Monety już na kur-
„ sie swoim żadnego pożytku niezosta-
„ wuiącey, niżeli zyskany czas pozwo-
„ lił następnym przychodom zastąpić
„ Fundusz ustronnie użyty, w trzecim
„ lub czwartym Miesiącu dostawaliśmy
„ Zołd nasz częścio Pieniędzmi, częścio
„ Assygnacyami, gdy tym czasem wielo
„ Korpusami kommenderuiących osobi-
„ stym kredytem dzienną płacę Zołnie-
„ rza nadstarczyć musiało. To była
„ krzywda, co do czasu. Owoż druga
„ co do sposobu. Skoro Kwit przeszłe-
„ go Seymu nakazał Kommissyi Litew-
„ skiey, aby naśladowała Koronną, nie
„ było to wziętym za rozkaz Stanow, a-
„ żeby przychody i Expensa Litt: były
„ tak regularne, iak Koronne, lecz o-
„ bróciło się w pretext do złamania Pra-

F wa

„ wa, przez odebranie Kancellaryom
„ Grodzkim poboru przychodow z Wo-
„ jewodztw i Powiatow, na mieyſce
„ których kilkudzieſiąt uſtanowiono E-
„ xaktorow; ci po większey części ode-
„ brali w tym Urzędzie nadgrodę, lub
„ kunſztowego talentu, lub partykular-
„ ney zaſługi, przyſpoſobioney wcze-
„ śnie do zupełney z Pieniędzmi Skar-
„ bowemi powolności. Na ten czas
„ Woyſko w tyſiącznych mieyſcach te-
„ go doświadczało: iż wyſławſzy Exe-
„ kucyą za delatą z Kommiſſyi wydaną,
„ późno Kwit Exaktorſki trafiło, i aż do
„ drugiey Raty tego Remanentu cze-
„ kać przymuſzone zoſtało. Z tą krzy-
„ wdą Woyſka, jakieyże nie poniosł
„ Stan Cywilny, gdy w wielu miey-
„ ſcach na jedenże Podatek dwóm Kor-
„ puſom wydano Delaty: dwa razy E-
„ xekwowaną była: trafiła zaś ta krzy-
„ wda na Obywatelow mniey doſtat-
„ nych, iżby Skargami aż do Stanow
„ Rzpltey dociſnąć ſię nie mogli.

„ Cóż dopiero, gdyby handlujący
„ ſpławnym i lądowym Towarem, wi-
„ dząc takie mówienia beśpieczeńſtwo,
„ jakiego my przed Sprawiedliwym
„ Królem zażywamy; ſtanęli tu z Ex-

pli-

„ plikacyą ſpoſobu, iakim tu dowodzi
„ percepta celna, (z publicznego odgłoſu
„ mówię) pokazałoby ſię, iż opłacaiąc ſo-
„ wicie Cło, niż dawniey było, przymu-
„ ſzeni zoſtawali, gubić ſami ślad i wia-
„ domość, iak wielką Summę do Skar-
„ bu wnoſzą, gdy do Protokułow na
„ Komorach blankietow nie podpiſy-
„ wać ſię nagleni byli; aby przy zaufa-
„ nych Officyantach zoſtała wolność
„ wpiſania jakiey chcąc Summy nad
„ podpiſem opłacaiącego.

„ Próżnobym ſię nad Inſtruktarzami
„ Celnym i Czopowym rozſzerzał: dare-
„ mnie rozwodzić miałbym krzywdę z
„ jednego dla handluiących uciſk, z dru-
„ giego dla Miaſt i Miaſteczek; kiedy
„ ten Akt pewny rodzay Prawodaw-
„ ſtwa przywłaſzczaiący, przez część
„ Oſob tę Kommiſſyą ſkładaiących Ma-
„ nifeſtem ſprzeczony, i z pod wiadomo-
„ ści wyparty zoſtaje. Wątpliwa była
„ wielość Summy przez Subalternow
„ Kommiſſyi Skarbowey perceptowa-
„ ney, wątpliwſza ieſzcze lokacya tych-
„ że Summ, już w ſamey Kaſſie Kom-
„ miſſyiney, z kąd bowiem to jeſt, iż w
„ Racie teraznieyſzey Septembrowey

F 2 jeſzcze

„ ieſzcze nikomu przez Kommiſſyą nie
„ aſſygnowaney, już ſię znayduią Kwi-
„ ty partykularne, już kilka kroć ſto
„ tyſięcy bez woli prawney Zawiado-
„ wcow Skarbu ſą wydane, już wła-
„ ſność Rzpltey dogodziła chciwości i
„ potrzebie prywatney.

„ Wſzyſtko jeſt podeyrzane N. P.
„ Percepty w ſamym ſpoſobie wybiera-
„ nia ślad za ſobą zacieraią, wydatki
„ zaś ſtwierdzaią obojętność wſzyſtkie-
„ go, kiedy na nie wiele Kwitow w
„ tych dniach wyſtaranych daje ſię ſły-
„ ſzeć, a Exekucya przez Rok i daley
„ zwleczona właściciela, poniewolnym
„ czyniła Kredytorem.

„ Nie wchodzę w kognicyą koſztu na
„ Muchawiec łożonego, ani ſzukam ró-
„ żności między Rowem błota oſuſzają-
„ cym, a Kanałem ſpławnym; wiedzieć
„ tylko chciałbym, komu Prawo zleci-
„ ło dozor tey publiczney roboty, i ſza-
„ funek na nie pieniędzy? czy całey
„ Kommiſſyi, czy z pośrzodka jey ko-
„ mu innemu.

„ Zgromadziwſzy N. P. to wſzyſtko
„ pod uwagę, Manifeſt Komiſſarzow
Skar-

„ Skarbowych w ręku Delegowanych „ złożony; ſkargę na zabranie Protoku- „ łow, ukaranie świeże Officyaliſtow „ za wydane z Kaſsy Summy, odpo- „ wiadania oddzielne za rzecz Skarbo- „ wą, to wſzyſtko pilnie roztrząſnąw- „ ſzy, zdaje ſię, iż Kommiſſya Skarbu „ Litt: przed Delegowanemi i Stanami „ Zgromadzonemi zna ſama i czuje wi- „ nę, i przeſtępſtwo, zkąd zaś wypły- „ wa, iak ma być poſkromione, zoſtaie „ rzeczą wartą zaprzątnąć W. K. Mość „ i Stany Rzeczypoſpolitey.

„ Porównay N. P. Prowincyą Lite- „ wſką, z Prowincyami Koronnemi we „ wſzyſtkich ſkutkach Mądrego Pano- „ wania Twego; mamy wſpólne Pra- „ wo, nie mamy jednakiey jego Exe- „ kucyi. Niezłamały Oycowſkiey uſil- „ ności twojey w Uſtanowieniu tegoż „ Prawa, ani czaſow trudność, ani u- „ myſłow uporczywość: teraz pewnie „ żaden wzgląd nie odwróci powagi „ Tronu od utwierdzenia ściſłego poſłu- „ ſzeńſtwa, jak wrócić ſię ma ſzkoda „ Skarbowi, i prywatnym Obywate- „ lom, jak zgromiona wina ma być dla „ Magiſtratur wſzyſtkich przykładem,

i jak

„ i jak Kommissya Litt: ma być zwrò-
„ cona w obręby Prawa, to iest: w je-
„ dnostayność z Kommissyą Koronną;
„ racz M. P. obmyśleć śrzodki i sposo-
„ by nieodwłòczne. Znaydziesz ie ła-
„ two, gdy uważysz, że moc Prawo-
„ dawcza złożona iest w ręku Obywa-
„ telow, i Osobie Waszey Krolewskiey
„ Mości wiernych, i zaszczytu Panowa-
„ nia Jego, jakim są dobre Ustawy nie-
„ odstępnych.

„ Wy Prześwietne Prowincye Ko-
„ ronne, baczcie na to: iż wińszuiąc
„ Wam uprzeymie tak chwalebney Ma-
„ gistratury, jako jest Kommissya Skar-
„ bowa u Was, zasługuie Prowincya Na-
„ sza Litt: ażebyście nic nie zostawili,
„ czegoby Wam ona zazdrościć mogła;
„ jedną składamy Rzpltą, pod spól-
„ nym żyjemy Prawem, nie oddzielay-
„ myż losow czerpaiąc jednostayne z U-
„ staw Kraiowych pożytki.

Na tey Sessyi różni Senatorowie, Mini-strowie i Posłowie wielkie okazywali w Głosach swych zadziwienie, iż przy tylu znacznych Podatkach Percepta nie wyrównywała Expensom Rzeczypospoli-

tey

tey, gdy nadzieja była: iż przez te lata z Superaty jaka część Długow opłacona zoſtanie. Naywięcey zaś i nayżwawiey przymawiano JW. Tyzenhauzowi wpływającemu do Rządow Skarbu W. X. L. któremu, aby Stanom Rzeczypoſpolitey porządne Tabelle Percepty i Expenſow podał, zalecono. Potym od Tronu Propozycye dawniey *in Publicum* wyſzłe, Zgromadzonym Stanom rozdane były, do których, gdy JW. Wwda Krakowſki reflexye ſwoie w zabranym głoſie opowiedział, po ſłuſznych explikacyach, zoſtały przyjęte. Zatym wedle Prawa, nim Stan Rycerſki przenioſł ſię do ſwey Izby, przed ſolwowaniem Seſsyi miał Mowę przy rozłączeniu ſię JW. Marſzałek Seymowy w naſtępujących wyrazach:

MO-

MOWA

JW. MAŁACHOWSKIEGO *Sekretarza W. Koronnego, Marszałka Seymowego w Izbie Senatorskiey Dnia 21 Oktobra miana.*

NAYJASNIEYSZY KROLU PANIE MOY MIŁOS:

„ CO przyrodzone Prawo, i wszel-
„ kiey społeczności związki tajemnym
„ na Panujących wkładają przymie-
„ rzem, to nieodstępnie wszystkim W.
„ K. Mość P. M. Miłł: towarzyszy mo-
„ mentom; abyś całego siebie szczęśli-
„ wości poświęcał Narodu. Jeżeli Rząd
„ utrzymuje Państwa, jego gruntem
„ muszą być Prawa, a tych wykonanie
„ nayściśleyszym wszystkich społeczno-
„ ści składających obowiązkiem. Dopeł-
„ niliśmy, Nayjaśniey: Panie wspólnie
„ z Przeświet: Senatem pierwiastkowe
„ Seymowania obrządki tym chętniey,
„ im gorliwszy naylepszego Króla przy
„ zachowaniu Prawa z wspaniałą nawet
zdro-

„ zdrowia ofiarą, szanowaliśmy przykład. Nadchodzi czas usunienia się naszego od Nayprzyjemnieyszey W. K. M. obecności i przeyścia do Izby Poselskiey, a to rozłączenie, byłoby dla Stanu Rycerskiego nayboleśnieysze, gdyby nie pochodziło z nakazu Prawa. Nadto zaś przekonani jesteśmy, iż nayslodszą W. K. Mci serce czuie roskosz, gdy Nas posłusznych znayduiesz ustawom i Przepisom Prawa. Uchylamy się więc od oblicza Waszey Królewskiey Mości, w tym celu abyśmy znowu Twarz Oycowską rozwesoloną uyrzeli. Gdy powrócimy z plonem prac naszych Oyczyznie użytecznym, i stołownie nayzbawienieyszym W. K. Mci o Dobro powszechne myślom odpowiadającym. Idziemy już tam, gdzie Nas Prawo i Wola W. K. Mości rozrządza, a wyzuwszy się z ułomności Człowieczeństwa, bierzemy postać Człowieka, usiłując zgodną rozumowi jednomyślnością Krajowym zaradzać potrzebom, którą Nam przezorne i dobrotliwe od Nayłaskawszego Tronu ojawiają Propozycye. Chcemy Nayjaśnieyszy Panie wszystko dzielnością

Na-

„ Naſzą,. i ufność Narodu ſwoie nam
„ naydotkliwſze powierzaiącego loſy,
„ nie omylić, i wyborne W. K. Mości
„ chęci nayſzczegulniey do uſzczęśliwie-
„ nia powſzechności dążące, nayprzy-
„ chylnieyſzą wiernością i nayściśley-
„ ſzą powolnością dopełnić. Prawo czy-
„ now naſzych ſtanowiemy prawidłem,
„ a Cnota i Obywatelſtwo zaręczającym
„ obowiązki Naſze będzie zakładem.

Dnia 23 Octobra w Poniedziałek: Za zjachaniem ſię Poſłow do Izby Poſelſkiey przy licznym Zgromadzeniu napełniających wyżſze, i niżſze Krużganki Arbitrow, zagaił Seſsyą JW. Marſzałek w naſtępującym Głoſie:

MO-

MOWA

Jaśnie Wielmożnego
MAŁACHOWSKIEGO

Sekretarza W. Koron: Marszałka Seymowego zagajająca Sessyą pierwszą w Izbie Poselskiey, po rozłączeniu się Stanu Rycerskiego z Senatem Dnia 23. Miesiąca Octobra 1780 Roku.

Nasi Wielce Mościwi Panowie y Bracia.

„ LUBO Stanowiciele Praw, Prawom jednak posłuszni odbywszy
„ według przepisanego Seymowania porządku poprzednicze w Elekcyach
„ wraz z Prześwietnym Senatem obowiązki, przeszliśmy do tey Izby, która
„ dawnych i nayszacownieyszych przywraca Nam Przywilejow użycie.
„ Przezorność, zręczność, powolność, którą Prześwietny Stan Rycerski w
„ wybieraniu Osob zdatnych, do Rady Nieustającey i Komissyi Skarbowych

Oboy-

„ Oboyga Narodow okazał, nieſie niewątpliwą pewność, iż w dalſzych obradach przyzwoitą wyſokim powagi prawodawczey zaſzczytom zachowa jednomyślność. Też ci to nayceluieyſzey wolności ozdoby Przodkowie Naſi wylaniem krwi, i ofiarą życia nabywali, którey dziś przez nas utrzymanie od jedynego zgody i jedności zależy Ducha. Wſpomniymy na łoſy ludu deſpotyzmem rządzonego, w któ ym każdego Obywatela majątek, honor i życie, od jednego ſamo-władzcy zawiſł dziwactwa. Weyrzyimy w ſzczęście Narodow wolnych, gdzie każdy poddając ſię Prawu, tyle tylko z przyrodzoney wolności uſtępuje, ile całość, ſpokoyność i beśpieczeńſtwo powſzechney wymaga ſpołeczności. Ta uwaga wyſtarcza do oſtrzeżenia naſzego, aby czarna zayzdroſzczących potwarz, ſzczegulniey Nas pod porę Seymow wolnych ſzpiegująca, niegurowała; że ją naydrożey ſzanować powinniśmy, niezgodą i ſpólną nieufnością do zguby i upadku nachylamy. Miłość Oyczyzny, i miłość powſzechnego Dobra, wſzyſtkich Nas tu ożywiająca, i

za

" za istotne od wszystkich wzięta pra-
" widła, Zaliż obawiać się każe szko-
" dliwey w zdaniach rożności? Owszem
" wybor w oświeceniu, Cnocie i Oby-
" watelstwie dobranych Mężow, roku-
" je niezawodnie, że wszystkie ich zara-
" dzenia do jednego dążyć będą celu, a
" ten jest: Szczęśliwość publiczna, Oy-
" cowska prawdziwie Nayjaśnieyszego
" Pana troskliwość, jąko w całym pano-
" wania swego przeciągu, mądrze i prze-
" zornie o potrzebach Kraju zaradziła,
" tak i na teraznieyszym łaskawie uwia-
" domiła, co chce i żąda, aby było obrad
" naszych treścią. Do nich więc z jak
" nay większą głosow i umysłow zgo-
" dnością stosując się dopełniemy obo-
" wiązkow, Oyczyznie pożytecznych,
" Królowi miłych, Nas wsławiających,
" a potomności szczęście i trwałą grun-
" tujących pomyślność. A jeżeli czas za-
" wsze drogi, tedy w Rzpltey potrze-
" bach nayszacownieyszy. Zachowu-
" jąc przeto porządek ścisły w rzeczach
" jeszcze nam do wykonania pozosta-
" łych, przystąpmy do załatwień na-
" szych względem Rady Nieustejącey o-
" koliczności.

Po

Po skończoney tey Mowie nayprzód względem Rady Nieustającey, jeśli może Dekreta oczewiste podnosić, powtóre względem Skarbu Koronnego i Litt: Percept i Expensow, różne między Stanem Rycerskim nastąpiły kontrowersye, nakoniec do ostateczney Rezolucyi Tronu i Senatu na Dzień następujący na godzinę 10 ranną solwowana była Sessya.

Dnia 24 Octobra we Wtorek: Zagaił Sessyą w Poselskiey Izbie JW. Marszałek Seymowy o godzinie 10 przed południem. Czytane były zatym Projekta na wczorayszey Sessyi rozpoczęte tak względem Skarbu Oboyga Narodow, jako-też Woysk Koron: i W. Xstwa Lit: tudzież względem Kommissyi Likwidacyiney Długow Rzeczypospolitey, równie jako-też i względem Rapportow Kommissyi Edukacyi Narodowey, które kontrowersye trwały do póżna. Na koniec od Laski i od wielu Possow iednostayne zaszły odpowiedzi, iż podług Konstytucyi R. 1775 i 1778 nie wprzód Inne Projekta mają być do roztrząśnienia i rezolucyi brane, póki Materye Skarbu Koronnego i Litt: nie będą zała-

twio-

twione. I na tym gdy się zgodziła Izba Poselska, JW. Marszałek solwował Sessyą na Dzień następujący na godzinę 10 zrana.

Dnia 25 Octobra we Srzodę: Po zwyczaynym zagajeniu przez JW. Marszałka Sessyi, roztrząsane były Materye Skarbowe. W krótce nastąpiło zakwitowanie Kommissyi Skarbu Koronnego, w którym 112,000 Złłch w Remanencie zostało. Względem Kommissyi Skarb: Litt: wrzawa nie mała powstała, i nic zadecydowanego na tey Sessyi nie było. Zabrał głos zatym JWny Tyszkiewicz, który tak mówił:

 MO-

M O W A

JWgo Jegomości Pana Honorego Hrabi TYSZKIEWICZA Posła z Wwdztwa Kijowskiego na Sessyi Seymowey Dnia 25 Octobra 1780 Roku miana.

„ OBOWIĄZKI Zgromadzonych „ do obrad powszechności tykających się, niemożemy My Przeświet: „ Stanie Rycerski upatrywać inne, jak „ tylko dopełnić to wiernie, co Nam „ wybierających do tego Urzędu, po „ Województwach spół-Braci zawierzyła ufność, i nic nie opuszczać takie„ go, coby do uszczęśliwienia Narodu „ być mogło, jakimkolwiek sposobem „ służące.

„ Odstąpilibyśmy zaś cale od tych „ Nam istotnych powinności, i powró„ ciwszy z mieysca Obrad na mieysce „ wybrania naszego bezczynnemi, za„ wiedlibyśmy oczekiwania i nadzieje

tro-

„ troſkliwych Obywatelow, gdybyśmy
„ myśl całą, i czas wſzyſtek poświęci-
„ wſzy rozpoczętym, a jeſzcze niedo-
„ kończonym materyom, inne albo zu-
„ pełnie w zaniedbanie puścili, albo im
„ taki zoſtawili czas, w ktòrym trudne
„ i prawie niepodobne, byłoby ich uſku-
„ tecznienie.

„ Znam ja wprawdzie moc Prawa,
„ w Konſt: Roku 1768 wyryſowanego,
„ że materye Ekonomiczne mieć po-
„ winne pierwſzeńſtwo między wſzy-
„ ſtkiemi, ani przeſtępcą jego teraz być
„ pragnę, to wiem jednak doſtatecznie:
„ że gdy Nas to Prawo mieć chce nay-
„ pierwey wzierającemi w Sprawy E-
„ konomij Oyczyſtey, nie zagradza nam
„ drogi do roztrząſania materyi Status.
„ Lecz myśl ta była ſeymujących, pod
„ ten czas Rzeczypoſpolitey Stanow,
„ aby przez ułożenie należytego mię-
„ dzy Projektami porządku, otworzy-
„ ła ſię łatwość konkludowania onych,
„ i po zakończonych śpieſznie Ekono-
„ micznych materyach, równey wagi,
„ i równie do pożytku naſzego ściąga-
„ jące ſię materye Status podawane i
„ i przyśpieſzane były.

„ Już to zaś większa część zamierzo„nego nam do ſeymowania czaſu zeſz„ła, jeſzcze jednak nie przyſzliśmy do „ſkutku, i owſzem powolność w czynie„niu, wieſzczem nieomylnym ſtaje ſię, „że jeżeli tak wolnym krokiem dłużey „w poznawaniu i rozbieraniu onych, po„ſtępować będziemy, zoſtanie nam ta„ka nareſzcie czaſu cząſtka, w ktòrey „dla rozliczności przynieſionych tu od „Województw żądań, nic nie zrobiw„ſzy ſtaniemy ſię celem narzekania, „podeyrzenia, i wznieciemy to ſpra„wiedliwe w Sercach czułych Oyczy„zny Synow zażalenie, żeśmy powie„rzoney ſobie władzy, nie w tych uży„li obrębach, jakiemi ją nayuroczyſt„ſze określają Uſtawy, i czas naydroż„ſzy ſpoſobność nayſzacownieyſzą ſłu„żenia Oyczyznie próżno ſtraciwſzy, „z nią utracili ten zaſzczyt, który do„brze i pilnie ſeymującym na Wolnym „Seymie, być był powinien uwieńcza„jącym nayżywſze ſtaranności.

„ Ubolewały ſerca nie dawno Ziom„kow, toż ſamo podobno i w naſzych „przykre może ſprawowało czucie, że „Seymy przeſzłe pod Konfederacyą

pod-

„ podciągane, były niby ſkracającemi
„ Narodową wolność, uśpione już teraz
„ czujemy z winną wdzięcznością Nay-
„ jaśnieyſzemu Panu, te narzekania,
„ Seym po zakończonych Kraju zamie-
„ ſzkach, mamy już drugi wolny. O
„ jakże byłoby to ſzczęśliwym dla nas
„ odgłoſem, gdyby i przytomni teraz
„ Obywatele widzieć, i naſtępne czy-
„ tać mogły czaſy w opiſach codzien-
„ nych robot naſzych, iż nie czcze po-
„ ſiedzenia naſze, i Zgromadzenie ſię
„ każde, było wyprowadzeniem nowe-
„ go, a na zawſze trwałego dla Oyczy-
„ zny pożytku, a ztąd biorąc dla ſie-
„ bie wymiar czczenia i poważania gło-
„ ſu wolnego, miały z naſzych prac
„ tarcze, do zaſłonienia ſię przed zarzu-
„ tami tych, u których wzięto prawie
„ w przyſłowie: iż Seymowanie wolne,
„ jeſt tylko polem wywarcia niechęci
„ wzajemnych, i tamą do obmyślenia
„ cokolwiek na uſzczęśliwienie Kraju.

„ Czego Ja życzę, i co ſtawiam w mo-
„ ich pragnieniach za naypierwſze, toż
„ ſamo wiem, że wſzyſtkich Was Prze-
„ zacni Mężowie, Cnotą Obywatelſką
„ zaſzczyconych, równie zatrudnia, i

„ dla tego: gdy się zda być wiele jeszcze
„ niedokończonych, więcey nie czyta-
„ nych, i nie podanych nawet Proje-
„ ktow, myśli przychodzą zapewne ja-
„ ko na dniu wczorayszym poznać mo-
„ głem, do przedłużenia czasu Seymu.
„ Przeczyć temu na ten czas: gdyby
„ trudność i zawiłość Spraw, utwarza-
„ ła potrzebę, byłoby występkiem; lecz
„ czynić to teraz, gdy materye z siebie
„ są jasne, ani długich niewymagające
„ przemysłow i naradzenia, byłoby pró-
„ żno szukać przewłoki, i używać wła-
„ dzy nad samemi sobą, przez wzrusze-
„ nie raz od nas ustanowionych Praw,
„ których całości, naywięceyby nam
„ należało przestrzegać.

„ Dla czego potrzebną być tylko są-
„ dzę rzeczą, i z Urzędu mojego nay-
„ uroczyściey doprasżam się, aby mate-
„ rye Ekonomiczne bez sporow niepra-
„ wnych jak nayprędzey dokończone
„ były, a po nich materye Status, i
„ Sprawy jakie komu od swego zaleco-
„ ne są Województwa, poszły do roz-
„ ważenia i końca. O co wiem, że i
„ Wy Wielcy Mężowie, których zaufa-
„ nie Narodu, w tym tu zjednoczyło

miey-

„ mieyſcu, raczycie ſwoje do Laſki za-
„ nieść wraz ze mną żądania.

W drugiey materyi co ſię tycze Kommiſſyi Edukacyiney, Stan Rycerſki wnaſzał, iż ryczałtowey Intraty po Jezuitach ma Rzeczpoſpolita z różnych Funduſzow na Edukacyą młodzi 1,900,000 Złłch Percepty do Roku, a z tych wydaje na nią 900,000, więc milion na potrzeby inne Rzeczypoſpolitey należałoby obrócić. Wielu domagało ſię, aby za przykładem niektórych Zakordonowanych Prowincyi Edukacya przez Zakony utrzymywana była, przez co Intrata cała z Dóbr Po-Jezuickich na wydatki Rzeczypoſpolitey, a mianowicie na pomnożenie Woyſka mogłaby ſię wyznaczyć. Po różnych głoſach *pro et contra* odeſzłych, ſolwowana była Seſsya na dzień naſtępujący:

Dnia 26 Octobra we Czwartek: Zaczęta Seſſya po zwykłym zagajeniu od czytania Projektu Departamentu Woyſkowego. Dopraſzali ſię Poſłowie Kijowſcy o powiękſzenie Woyſka Partyi Ukraińſkiey, dla ubeśpieczenia Pogranicznych Obywatelow od Haydamakow, Podolſcy o dokompletowanie Kawaleryi Naro-

rodowey, Wieluńſcy o Aukcyą Woyſka, Chełmſcy o komplet tylko Woyſka tylą Konſtytucyami obwarowany, inni o Aukcyą przynaymniey do 30,000 domagali ſię. Roztrząſanie tey materyi, było i żwawe i długie, nakoniec podpiſano Kwit dla Departamentu Woyſkowego. Naſtąpiły rożne potym Głoſy względem Edukacyi Młodzi Narodowey, a mianowicie, żeby bez nadgrody żadney Edukacya przez Zakony uſtanowiona była, żeby przyſzłego Seymu jedną z naypierwſzych Materyi było, aby Młodź wychodząca ze Szkół, niebyła zaraz wolną puſzczana, lecz, żeby jaki miała przedſięwzięty ſpoſob życia, i Pracę Stanowi ſwemu przyzwoitą, a Szlachta uboga, aby koſztem publicznym edukowaną była; gdy zaś wynidzie ze Szkół, aby początkowe miała wſparcie od teyże Kommiſsyi, nie zakopując w gnuśney prywacie Domowey talentow często nader zdatnych do uſług Oyczyzny. Takowych uwag, wielka liczba ſłyſzana była, które zakończone ſą podpiſaniem Kwitu dla Kommiſsyi Edukacyiney. Proponowano potym od Laſki zakwitowanie Kommiſſyi Likwidacyiney, lecz Izba Poſelſka przyſtąpić niechciała, póki Dług 7

Mil-

Millionow Xiążętom Radziwiłłom nie będzie wypłacony. I tak dnia tego dla wielu przyczyn, Kwit dla tey Dykasteryi nie był podpisany. Czytany był zatym Projekt Skarbu Litew: Posłowie nayprzód osobney Kommissyi domagali się na roztrząśnienie przeszłego Rządu i wydatkow tey Komissyi, lecz tego dnia i ten Punkt nie był zadecydowany. Solwowano Sessyą na dzień jutrzeyszy.

Dnia 27 Octobra: Skoro zagajona była Sessya. Prawie cała Izba krzyknęła razem prosząc o głos, ktòry, gdy rozdawać zaczęto, wielu mówiło żwawie przeciw Projektowi o Kommissyi Litt: wczoray podanemu, allegując jedni być Materyą *Status*, drudzy przecząc utrzymywali, że Materya ta, jest tylko Ekonomiczna. Między innemi Xiąże Xawery Sapieha tak mòwił:

GŁOS

G Ł O S

Jaśnie Oświeconego Xcia Jmci Xawerego

SAPIEHY

Posła Wołyńskiego, miany na Dniu 27m Octobris 1780 Roku.

NASI WIECE MOŚCIWI PANOWIE BRACIA Y DOBRODZIEIE.

„ KTO tylko z Nas tu do piſania
„ Praw wybranych Mężów tchnią
„ Duchem prawdziwie Obywatelſkim,
„ a cechą poczciwości chce mieć ozna-
„ czone urzędowanie ſwoje, ten ściśle
„ przetrząſaiąc każdego Projektu po
„ Projekcie podanie, w każdgo wglą da-
„ jąc iſtotę, nie uwiedziony blaſkiem
„ pozoru ogulnego, nayprzòd Oyczy-
„ zny ſzukać powinien Dobra.

„ Wnieſiony na dniu wczorayſzym
„ przed ſamym ſolwowaniem Seſſyi Pro-
„ jekt, nowey poſtaci nie znanego Są-
„ du, pod haſłem ocalenia Skarbu pu-
bli-

„ blicznego, jak powabnemi zdawał się
„ łudzić pociągami, tak w pierwszym
„ rzucie oka małey, rzecz wyobraził
„ wagi. Ale myśl zastanowiona stra-
„ chem, w krótkiey chwili Obywatel-
„ stwo przeraziła. Nie lękam się kary,
„ bo unikam winy, ale lękam się prze-
„ myslòw na uciśnienie niewinnego,
„ nie lękam się o siebie, bo w Domo-
„ wym pędząc dni zaciszku, przenoszą
„ mię zayzdrości pociski, nie lękam się
„ o tych, którzy będąc celem Narodu,
„ są celem nienawiści, lękam się o tych:
„ co bez-przyczynnie razem z niemi
„ cierpieć mogą. Jak gdy szturm zwa-
„ li wyniosłego Cedru Drzewo, upadek
„ jego druzgoce i łamie krzewiny, co go
„ otaczały, i których nawałność nawet
„ nie dochodziła. Już to rzecz znana, że
„ słabość ludzka często unosząc się, cier-
„ pienie jednemu wyznaczone, dzieli na
„ wielu; strzec zatym jeszcze barziey
„ powinniśmy, ażeby nikt niewinnie
„ nie cierpiał. Stanęliśmy w tey porze,
„ iż często przykłady na równą Spra-
„ wę kładą szalę; chronić się przeto
„ tych przykładow, ile sił naszych po-
„ winniśmy.

Prze-

„ Przezacni Koledzy, Kraju Prawo-
„ dawcy, nim zaczniemy nowe pisać U-
„ stawy, zaczniymy od zachowania
„ przez Przodkow naszych pisanych,
„ niech prawda będzie naszym hasłem,
„ słuszność prawidłem, a w ogulnym
„ uważaniu rzeczy, nie baczmy na Oso-
„ by, lecz na czyny.

„ Mało znam Pana Tyzenhauza Pod-
„ skarbiego, mało się zaszczycam i zna-
„ jomością wspołecznikow jego god-
„ nych Kommissarzy Kommissyi Skar-
„ bowey, Przyjaźń mię zatym do nich
„ niewiedzie, ale dość, że pod jednym
„ żyją Prawem, żebym ich bronił swo-
„ bod, roztrząsać czyny Kommissyow
„ Skarbowych, między innemi Dyka-
„ steryami Seymom liczne nakazują
„ Prawa, lecz zaraz łączą przepis tego
„ roztrząsania, cztery Raty co Seym li-
„ kwidowane, dotąd pięć z ostatniey
„ Konst: 1778, likwidowanych być po-
„ winno. Zabrzmiały w uszach moich
„ te JW. Wojewody Inflants: w Izbie
„ Senatorskiey rzeczone słowa, a z 5ciu
„ Rat Expens zgadza się z Perceptą, a
„ w cóż więcey Seym się wdawać mo-
„ że, kiedy mu poprzedniczy wdawania
„ się przepisał Obręby, może Seym no-

wy

„ wy, nowe ſtanowić Uſtawy, ale w
„ ſwoim mieyſcu, nie przy Kwicie, któ-
„ ry dla żadnego Dykaſteryum nie był-
„ by pewnym.

„ Gdyby w nim dozwolono wybie-
„ gow, wnieſienie ſłyſzeć ſię dało, iż na
„ ſzóſtą Ratę 540,000 za Kwitem JW.
„ Podſkarbiego Nadworn: od Kaſſyera
„ Rzpltey ſą wzięte, pytam ſię czyja to
„ wina, czy tego co wziął, czy tego co
„ dał? Tego pewnie naypierwey co dał,
„ bo dawać nie powinien podług Konſt:
„ 1764 tylko za dyſpozycyą Kommiſſyi
„ w Komplecie zebraney, i podług Pra-
„ wa decydującey; A wſzakże tym ſpo-
„ ſobem ktokolwiek bądź, publiczny
„ mógłby zabrać Skarb, bo tyle ma do
„ niego Podſkarbi, co i każdy z Ludzi.
„ Grzeſzny tedy jeſt Officyant, a z Of-
„ ficyantem gdzie Sprawa? w Kommiſ-
„ syi Skarb: która raczey, niż Seymo-
„ wi te wieści donoſić, ſądzić Kaſsiera
„ była powinna, czego, że nie zrobiła,
„ warta napomnienia, lecz nie kary. Za-
„ rzucić mi tu kto może, że Officyant
„ jego Paręcznik nie miał *Pignus ſuffici-*
„ *ens* do tak wielkiey Summy, jeżeli tak
„ jeſt: Skarb na tym nie traci, bo Kon-

ſty-

„ ſtytucya 1775. *Fol*: *16*. *Art*: *6*. mówi:
„ Officyaliści w Skarbach Obóyga Na-
„ rodow, powinni mieć rękoymią od o-
„ ſob *pignus ſufficiens* maiących, a niżey
„ *Fol*: *17* *Art*: *10* w przypadku wykro-
„ czenia Podſkarbich w Artykułach
„ wyżey wyrażonych, Rada Nieuſtają-
„ ca może ich napomnieć o zachowanie
„ Praw, a gdyby trwali w ſwoim ſprze-
„ ciwieniu ſię, to wykroczenie, poczy-
„ tane będzie *pro Crimine Status*, o któ-
„ ry zapozwani zoſtają na Sądy Sey-
„ mowe.

„ Więc za takowego kreowanie Of-
„ ficyanta, Podſkarbiowie choć Litew-
„ ſcy na Sądach Seymowych odpowia-
„ dać powinni, bo *Crimen Status etiam* w
„ warunku dla Xſtwa Litt: w Sądach
„ Seymowych ma przyzwoite *Forum*
„ Officyant z JW. Podſkarbim Nadwor:
„ jeżeli tenże wziął od niego pomienio-
„ ną Summę *in Foro Competenti*, czyli o
„ gwałtowne wydarcie, czyli o podey-
„ ście, czyli o dług proſty, Sprawę mieć
„ może, a przeto i Sprawiedliwość.

„ Jnne zarzuty przeciw Kommiſſyi
„ Skarbu Litt: formowane, tamować
jeſz-

„ jeſzcze mniey zdają ſię konieczność
„ dania jey Kwitu.

„ Objawiły Nam uſta godnych Dele-
„ gowanych do przeyrzenia Rachun-
„ kow Kommiſſyi Skarbu Litew: obja-
„ wiły nam mówię, że w Protokule
„ Blankiet znaleziono, że w teyże Xię-
„ dze dwie ſą karty wyſtrzyżone, lecz
„ uſta Kommiſſarzow odwiodły ſię na
„ ten zarzut zaświadczeniem, iż te zna-
„ lezione w Aktach przeſzłych, to jeſt
„ w Roku 1776 obraney, ale nie tera-
„ znieyſzey przez wybior Roku 1778.
„ Seymu uſtanowioney Kommiſſyi, a
„ jakże tedy teraz zeſzła za przeſzłą za-
„ kwitowaną przez Seym odpowiadać
„ może, lecz zoſtają nieprzemienni Of-
„ ficyaliści z Skarbow, już ſię wyexpli-
„ kowali z Blankietu, iż ten nieſzkodli-
„ wy, bo zapiſany na gòrze, ku jakiemu
„ zoſtawiony końcowi, niechże ſię i z
„ drugiego zarzutu Ci Słudzy Skarbo-
„ wi w Sądach właściwych teyże ſamey
„ Kommiſsyi uſprawiedliwią.

„ Równie o Summy 370,000 w prze-
„ ſzło-Seymowych Rachunkach opuſz-
„ czenie i w Regeſtrach podſkrobanie,

gdy

„ gdy Regent Ekonomiczny Litt: *pro-*
„ *pria oris Coffeſſione* być to ſwoją winą
„ uznaje, jak doniosł JW. Podſkarbi Na-
„ dwor: niech go Kommiſſya nowo-o-
„ brana, baczna o całość Skarbu pu-
„ blicznego, zapozwie, należytość od-
„ zyſka, winnego ukarze.

„ Jnſtruktarz Czopowego z mocy
„ Prawa formowany, jeżeli niedosko-
„ nały, wart poprawy, ale nie Kommiſ-
„ sya Sądu, bo nicht za przeświadcze-
„ nie, choć mylne odpowiadać nie mo-
„ że, gdyż mniemanie jeſt rzeczą arbi-
„ tralną.

„ Uſtanowienia Exaktorow, jeſt po-
„ wodem Konſtytucya 1778 nakazują-
„ ca równy w Litwie z Koroną ſpoſob,
„ wybierania Podatkow. Była Radzie
„ jak ſię uſprawiedliwiła Kom̃iſſya, do-
„ nieſiona Uſtawa.

„ Rada, Stróż i Tłumacz Prawa jey
„ nie zganiła, Rada za nią odpowiadać
„ powinna, a Seym znieść ją jeżeli jeſt
„ ſzkodliwą.

„ Praktykowania Akcyz, że muſi

nie

„ nie być, świadczą Protokuły Rady,
„ w których żadne na takowy gravamen, nie znayduje ſię zaſkarżenie,
„ boby nam były przez Delegowanych
„ donieſione, a jeżeli ſię na przyſzłość
„ znaydą, przyſzła Rada temu zaradzić
„ potrafi.

„ Prócz przyſięgłych Delegatow, jeſzcze zaſkarżenie ſłyſzeliśmy i Poſłow, pierwſze, że Woyſka zpòźniona opłata, lecz przyczynę tego w przychodzie Podatkow, i w Koronie nawet każdy znaydzie.

„ Druga: że Delaty Woyſka nie pewne, na to nie wiem co odpowiedzieć, gdy Departament Woyſkowy przyſięgły o nie zapłatę Woyſka Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey nie zaſkarża.

„ Trzecia: że podwóyne Regeſtra dla fałſzu na Cłach przyſpoſobione i podpiſane ſą na Blankiecie Kupcom, wdzięczność winną za to oſtrzeżenie Publicum, Godnemu Poſłowi JW. Inflantſkiemu, ale i razem prożbę, aby Seym nie zatrudniając z gorliwości ſwojey takowych fałſzerzy Officyan-

tow

„ tow pozwać kazał do samey Kommis„ syi Skarbu, a gdyby ta Kommissya „ niesprawiedliwą stać się chciała, za„ skarżyć ją do Rady Nieustającey. Wąt„ pić o rzeczywistości winy nie można, „ gdy ją Poseł publiczny ogłasza, ale „ dziwować się wolno Kupcom, ludzi „ Zagranicznych i Wolnych powolno„ ści, że w takowey ich liczbie, jaka się „ przez lat dwa znaleść mogła, żaden „ Kommissyi do Rady nie obrał się za„ skarżyciel. Co do Punktu Instrukta„ rza nie wydrukowania do przeszłego „ Roku, winne Kommissye przeszłe, „ których już niema, co o cofnienie już „ wydrukowanego, winien JWny Pod„ skarbi Nadworny, ale gdy na obronę „ swoję złożył powody polityczne, a „ z tego zboczenia jego, że ntema sku„ tku szkodliwego, wart nagany, ale nie „ Sądu.

„ Potrzeby zatym na Kommissyą, a„ ni Podskarbiego Sądu nie widzę, ale „ winy Officyalistow, i Sąd na nich „ przyzwoity w Kommissyi Skarbo„ wey znayduję.

Na

„ Na cóż tedy podany Projekt Sądu
„ nowego, gdy ani przeſtępſtwa wido-
„ cznego niema, ani takiego żadnego,
„ na ktòrychby *Forum* przez Prawo ob-
„ warowane nie było?

„ Mówmy ogulnie: Zgrzeſzy Kom-
„ miſsarz jeden, ſądzi go Komiſſya, jak
„ Collegium Deputatow ſądzi Deputa-
„ ta, zgrzeſzy cała Magiſtratura, jeſt
„ wyżſza nad nich, jeſt Rada, ma moc
„ napominania, ma moc ſuſpendowania
„ ab *Offitio*, i dopiero zaſkarżenia in Or-
„ dine Sądu do Seymu, byłoż to dopeł-
„ nione? I ciż ſami Kommiſsarze, któ-
„ rzy dziſiay w Sądzie chcą ſię uſpra-
„ wiedliwić, za co zdróżności Kollegow
„ Radzie nie donieśli? Sąd zatym wy-
„ znaczać na Juryzdykcyą tym ſpoſo-
„ bem, jeſt uwłaczać prerogatywom Ra-
„ dy. I tu jeſt pierwſzy Artykuł, w ktò-
„ rym ſię zawiera *Materia Status*. Jeże-
„ li Podſkarbi zgrzeſzył z Urzędu, nie
„ może być, tylko *Crimen Status* wyłą-
„ czyć takową Sprawę z pod Sądow
„ Seymowych, jeſt to ująć ich preroga-
„ tywie, i w tym drugi Artykuł zawie-
„ rający w ſobie *Materiam Status*.

„ Ma Kommissya moc sądzenia z Pra„ wa nadaną, ma Regestra Konstytucyi „ 1775. wyznaczone, i Spraw gatun„ ki, i wlanie w nią Trybunału Skarbo„ wego, niedaie jey, tylko moc Officy„ antow sądzenia, ktòrą miał tenże Try„ bunał, wskazać jey sądzenie swojey „ Poprzedzicielki, jest dodać moc nową, „ trzeci Artykuł zawierający *Materiam* „ *Status*. Władzę Kommissyi i jey po„ winności dopełnienia podzielić na O„ soby nie podług Prawa *1775* obrane „ zamiast ośmiu obranych, na dwa lata „ zrobić jedynastu Kommisarzow, jest „ odmienić formę Kommissyi, i formę „ jey fakcyi, a w tym czwarty Artykuł „ mający w sobie *Materiam Status*.

„ Nowe postanowić z czterech Osob „ choć na czas jaki Urzędy, a Urzędy „ nie czcze, bo wielowładne na jedną z „ naywyższych Magistratur, jest piąty „ Artykuł *Materiam Status* zawierający.

„ Nadto nowych moc się rozliczna na„ rodzi z konieczności rozpoznawania „ Czynow Kommissyi zaskarżone z Ex„ kluzyą od zasiadania we wszelkich „ Dykasteryach Osob nie zakwitowa-

nych-

„ nych. Bo któż nie oczyściwszy się „ prawnie będzie mógł urzędować, ty„ siąc innych nowych znaydzie się inkon„ weniencyi, a dla czego? Prześwietny „ Stanie Rycerski ściągniy zasłonę, niech „ twòy przemysł, twoja znajomość rze„ czy odkryje cel uwikłany. Ja w tey „ mierze usta zamykam, bo o widocz„ nych rzeczach tylko mówić wolno. „ Zostawcie każdemu sądzenie o moich „ słowach, wiem, że je przeświadcze„ nie dyktowało, a teraz odłożywszy na „ bok rozpoznanie Interessu Skarbu Li„ tewskiego, wołam do Ciebie Stanie „ Rycerski Imieniem całego Kraju, I„ mieniem Oyczyzny, obeyrzycie się na „ cios, którym Wam grozi już już zbli„ żająca się chwila, nie widzicie, że zni„ szczenie prac waszych, i koniec obrad „ już jest bliski. W piąciu Punktach za„ warta *Materia Status*, czyż można „ podchlebiać sobie, aby jedno-myślną „ za sobą pociągnęła zgodę, gdy Dobro „ powszechne wieść będzie wielu do od„ rzucenia Projektow, bo spokoyność „ Obywatelstwa byłaby nadwerężona „ tym przykładem.

„ Znamy albowiem siebie, nieznamy

G a przy-

„ przyfzłości, kto wie jaki zaczafem
„ Wybior Seymujących zdarzy fię, kto
„ wie, jeżeli za tym przykładem idąc
„ rządzeni jakową zawiścią jedni Oby-
„ watele nieużyliby tego prawidła na
„ znifzczenie drugich wyznaczeniem ar-
„ bitrariè Sądow z ofob do zamiaru zda-
„ tnych, wtedy krzywda uciśnionych
„ nafzą czerniłaby pamięć, a wftyd na-
„ fze okrywałby popioły. Tak ftrafzny
„ widok oppozycyi Projektowi wnie-
„ fionemu, koniecznym jeft powodem, a
„ oppozycya końca Seymu przyczyną.

„ Wołam zatym do ciebie JW. Mar-
„ fzałku, abyś zafiadając przy ftyrze
„ prac nafzych, do pomyślnego ich do-
„ prowadził Portu, zwracając nas od
„ zawad, o któreby nafze obrady roz-
„ bijając fię, czczemi ftać fię mogły.
„ Chwalebną gorliwością wraz z JWW.
„ Deputowanemi do Konftytucyi o-
„ świadczyłeś na Dniu onegdayfzym, że
„ Prawo broni wprowadzać między E-
„ konomicznemi *Materye Status*, iż bro-
„ niłeś czytania JWgo Chełmfkiego Pro-
„ jektu, zrób tak i z teraznieyfzym, co-
„ fni go, niech Izba decyduje, czy Kom-
„ miffya warta Kwitu, lub nie, a czy

war-

„ warta Sądu w swoim czasie, gdy tego
„ kto wyciągać będzie, z osobnym po-
„ day Proiektem. Pamiętaycie Godni
„ Mężowie, że zerwanie Seymu, plama
„ niena tych padnie, co z mocy prawa
„ niedozwolili uciążliwey Obywatelom
„ Ustawy, ale na tych, co łamiąc Prawo
„ nie w czasie Materyą podali Prześw:
„ Stanom Rzeczypospolitey. Pamiętay
„ na pozostałych w Domu Braci, któ-
„ rzy tobie los swóy powierzyli, nie
„ tylko go nie kładź na wątpliwą szalę,
„ ale popraw, a poprawienia nie bę-
„ dzieśz w stanie, gdy sam swoim koniec
„ nie przyśpieszysz obradom. Łzy od-
„ bierzesz w nadgrodę, gdy z samemi
„ tylko do Domu powróciśz Kwitami,
„ nic pożytecznego nie niosąc dla kraju.
„ Uchroń siebie od tey smutney przysz-
„ łości, Uwolń nasze Zgromadzenie od
„ smutney, a za panowania szczęśliwe-
„ go Nayjaśn: Krola nie znaney przeci-
„ wieństwa Dobru Oyczyzny Cechy.
„ Niech Kwity per Pluralitatem przy-
„ jęte, lub odrzucone będą, a potym
„ przystąpmy do Materyi Woyskowych.
„ Czekają Nas od Tronu i od Rady zba-
„ wienne Projekta. Użyimy tych krót-
„ kich jeszcze chwili na pożytek Naro-

du,

„ du, na sławę naszą. Tego żądam jak
„ Poseł, jak Obywatel, jak miłością Oy-
„ czyzny tchnący; obstając przy Pra-
„ wie 1768 *Titulo Porządek Seymowania*
„ nietylko na Projekt, ale na Projekt
„ w deliberacyą pod Tytułem Deklara-
„ cya Kommissyi Skarbu Litt: nie po-
„ zwalam, a o podanie Projektu do
„ Kwitu dla teyże Kommissyi dopraszam
„ się.

Wiele było innych Głosow, a naywięcey JW. Giełgud Poseł Zmudzki, i nayżwawiey mòwił, ostremi słowy dotykając, po którym zabrał głos JPan Putkamer także Poseł Zmudzki, który, że na początku powiedział, iż z tey Izby Prawodawczey, zrobiliśmy Instygatoryą, obrażonych było wielu, i głos przerwano JW. Putkamerowi, odzywając się, iż nie ma czego nawet i słuchać, przeto nie słuchamy; W tym razie wypadło blisko 30 Posłow na śrzodek, żwawie na przerywających fukaiąc, że gwałt takowy, przymusi do zażalania się publicznego, wołać zatym zaczęli: mów MPanie Zmudzki, obaczym, kto ten gwałt będzie czynił Posłom. Uspokoiła się zatym Izba, a Poseł Zmudzki zaczętą Mowę

kon-

kontynuował, iż nie ſpodziewał ſię, aby ſłowa podchwytywać miano, i zaraz nie wyſłuchawſzy końca, aby mu Głos miano tamować. Kończył zatym Głos przeciw Projektowi, po którego ſkończeniu, zabrał Głos JP. Mokronowſki, i całe to zamieſzanie uśmierzył, JPana Pudkamera łagodząc i całą Izbę Poſelſką; lecz Projekt tego dnia względem Sądu Kommiſsyi Skarbu Lit: nie był podpiſany. Przeczytany był zatym Kwit dla Kommiſsyi Likwidacyiney i podpiſany. W tymże czaſie w Izbie Senatorſkiey, mówił JP. Rogalińſki Wwda Inflantski, że Projekt wyznaczający Likwidacyą nową, i Sąd dla Kommiſſyi Skarbu Litew: jeſt uwłaczający Wierze jego, i zadający *ipſo facto Perjurium*, gdy po Kalkulacyi nowa Kalkulacya wyznacza ſię. Na co Król Jmć odpowiedział: iż nic Wierze, nic i honorowi jego nieuwłacza ſię, ale Rzeczpoſpolita ma Prawo zapytać o wſzyſtko, i koniecznie, aby ſię ten Projekt utrzymał, ſądzi być potrzebą.

Dnia 28 Octobra w Sobotę: Zebrawſzy ſię Stany Rzeczypoſpolitey na zwyczayną Seſsyą, Jchmość Panowie Poſłowie przyſtąpili do kontynuacyi roztrząśnie-

nia

nia Projektu względem Skarbu W. X. Litews: Po wielu żwawych Mowach i przymówkach, nakoniec czytana była od Jmci Pana Sekretarza Izby Poſelſkiey Deklaracya o teyże Kommiſſyi, która po ułatwieniu wątpliwości, i niektórych punktow odmienieniu, zoſtała za powſzechną zgodą podpiſana w takowych wyrazach:

DEKLARACYA

O Kommiſsyi Skarbowey Wielkiego Xſtwa Litewſkiego.

Z RELACYI Przewielebnego WW. i UU. Deputowanych od Nas do przeyrzenia Rachunkow Skarbu W. X. Litt: uznając potrzebę ściſłego we wſzyſtkie rodzaje Percept i Expens weyrzenia, oraz dokładnego ſpoſobow Adminiſtracyi Kommiſſyi Skarbowey od oſtatniego Seymu roztrząśnienia, niemniey Raty Marcowey i Remanentow Konſtytucyą oſtrzeżonych wyexaminowania, moc do wykonania tego Kommiſſyi Skarbowey Litews: wyłączając z niey Podſkarbich i dawnych Kommiſſarzow

da-

dajemy; którzy po zakończoney Kadencyi Marcowey Roku przyszłego 1781. nieodwłócznie w zupełney mocy, władzy i formie Kommissyom Skarbowym przepisanych, na mieyscu przyzwoitym w Grodnie, spory Administracyi i Rachunki Skarbu Litewskiego roztrząsną; każdych Officyalistow Uniwersałami, lub in casu nieposłuszeństwa zakazami, ad instantiam Instigatoris ex termino tacto zwołanych, z ich czynow wyexaminują, Urzędow na Inkwizycye lub Weryfikacye, gdzie tego będzie potrzeba, użyją; nadgrodę Skarbowi i Obywatelom każdego Stanu ex re Skarbu (gdy się być ukrzywdzonemi dowiodą) nakażą i ubeśpieczą, winnych podług rodzaju występku, podług Praw i sprawiedliwości ukarzą, i satysfakcyą natychmiast od kogożkolwiek należeć będzie, nakażą: Gdyby zaś jaka wina na Podskarbich ex munere Officij dowiedziona była, po ukaranie tam, gdzie z Prawa należy, odeszlą.

Dnia 30 Octobra w Poniedziałek: Czytane były różne Projekta, jako to: *1mo:* Aby Kamieniecki Regiment 200 Ludźmi był powiększony; *2do:* Aby Sędziom Trybunalskim i Pogranicznym była Pen-

sya

ſya ze Skarbu Rzeczypoſpolitey wyznaczona; *3tio*: Aby na dobycie Soli Krajowey Skarby oboyga Narodow 100 tyſięcy wyliczyły; *4to*: Aby kontynuowane były Fabryki Krajowe, a dozor onych, aby Kommiſſyi Skarbowey należał; *5to*: Aby Xiążętom Radziwiłłom 7 Millionow były wypłacone; *6to*: Aby po Miaſtach Kommiſſye Boni Ordinis były utrzymywane, i przed naſtępującym Seymem zakończone; *7mo*: Aby Tabaczny Podatek i na W. X. Litew: był rozciągniony; *8vo*: Aby Lex Sumptuaria do Exekucyi przywiedziona zoſtała. Z tych Projektow pierwſzy był podpiſany, inne odłożone *ad deliberandum*.

M O W A

JW. Jmci Pana Jana ZAREMBY *Szambelana J. K. Mości, Poſła z Województwa Poznańſkiego Dnia 30 Października miana w Izbie Poſelſkiey.*

PRZEŚWIETNY STANIE RYCERSKI

„ ZBIEGAŁEM ſkwapliwie do tey „ Swiątnicy, ſłuchałem pilno Obrad Na-

„ Naſzych, tuſzyłem ſobie wiele, obie-
„ cywałem aż nadto; lecz mylę ſię: bo
„ jako Rolnik bez pracy ſpodziewać ſię
„ niczego nie może; tak My z Obrad na-
„ ſzych nie przynieſiem nic podobno
„ wſpół-ziomkom naſzym, coby im po-
„ ciechę przynioſło, w Oyczyznie Miłość
„ nam ſprawiło, u Króla Pochwałę zje-
„ dnało. Stojemy wśrzód nieſzczęśli-
„ wości, ratować ſię nie myślemy; ſpór,
„ prywata, czaſu wycięczenie, oczy
„ nam pochmurną powieką zaſłoniły.
„ Niemaſz już Bracia, tylko dni 5. które
„ na godziny rachując, ledwie jeſt 15
„ godzin naſzey czynności: miarkuy-
„ myż z czym wròciemy, z czego da-
„ my odpowiedzi: zarumienić ſię przyi-
„ dzie każdemu, iż miał przełożone i zle-
„ cone Wojewódzkie żądze, które do u-
„ ſzczęśliwienia całego Narodu dążyły.
„ Wyciąga Oyczyzna po Nas ratunku,
„ Deputat ſakryfikuie majątek ſwòy dla
„ Dobra Publicznego, w zyſku odbiera
„ ſtratę! ſtoi Zołnierzy w małey liczbie,
„ płatny mało, na ktòrym każdy Narod
„ polega, i mocnieyſzym ſię ſtaje; za
„ nic budynek bez fundamentow dokła-
„ dnych, niewskòra nic Sternik bez
„ maſztu, Rycerz bez mocy i broni, za-

ra-

„ radzić o tym szczegulnieyszym obo-
„ wiązkiem sądzę każdego, aby powię-
„ kszyć Woysko, podwyższyć im płacy,
„ resztę czasu na sposob polepszenia Kra-
„ ju obròćmy, zabiegniymy zagranicz-
„ nym wydatkom niepotrzebnym, *Le-*
„ *gem Sumptuariam* obostrzmy, wyja-
„ zdow do cudzych Krain obojey Płci
„ ściśle zabrońmy, i co będziem mogli
„ w tylu potrzebnych okolicznościach
„ Oyczyzny, wybrać co naypotrze-
„ bnieyszego, na tym te dni dokończmy.

Dnia 31 *Octobra we Wtorek*: Po zagajeniu proponowany był nayprzód Projekt za Xiążętami Radziwiłłami i Sukcessorami Hrehorego Ogińskiego, lecz jeszcze odłożony został na dzień jutrzeyszy. Nastąpiły potym Projekta: *1mo*: Aby Wexlow Szlachta na siebie dawać nie mogła. *2do*: Aby Miastu Krakow na utrzymanie Garnizonu 20,000 Złł: corocznie opłacano. *3tio*: Aby Most na Wiśle odtąd nie do Xżcia Ponińskiego, ale do Rzeczypospolitey należał. *4to*: Aby Banki po Miastach Głównych w Koronie i Litwie ustanowione były z Procentem po 5 od sta, a Bank, aby zakupował za Kapitały Produkta Krajowe, i

To-

Towary potrzebne do Kraju przyſtawiał. *5to*: Aby Prawa Zamoyſkiego uchylone były &c. Dla naciſku wielkiego Projektow, na Seſsyą naſtępującą kontynuacyą onych odłożono.

Dnia 2 Liſtopada we Czwartek: Przyjęte ſą jednomyślnie i podpiſane w Obu Izbach Projekta naſtępujące: *1mo*: Xiążętom Radziwiłłom naznaczono Ekonomią Wileńſką z Woytoſtwami i Leśnictwami dziedzicznie w Summie 2 Millionow Złł: jako do 100,000 Złotych corocznie przynoſzącą, z uwolnieniem oney od Kwarty na zawſze, a na opłacenie drugich 2ch Millionow, przyrzekły Stany w czaſie przyſzłego Seymu obmyślić ſpoſob. *2do*: Prawo Zamoyſkiego nie małym koſztem dotąd układane we 3ch Tomach zawarte, i na dziſieyſzey Seſſyi ani w części nawet jakiey Poſelſka Izba przyjąć chciała, przeto za naleganiem Poſłow na zawſze ſą uchylone. *3tio*: Sławna Biblioteka Załuſkich w Warſzawie dawniey uſtąpiona Rzeczypoſpolitey, i druga Wileńſka przy Akademij, mają należeć odtąd do Kommiſſyi Edukacyiney, a Drukarniom wſzyſtkim Koronnym, aby do Warſzawſkiey, a Litewſkim, aby

do

do Wilna po Exemplarzu jednym Xięgi wychodzącey oddawały. *4to*: Podatek Tabaczny w W. X. Litt: na teyże Seſsyi uchwalony, a procentowy po Kadencyi Marcowey 1781 Roku znieſiony zoſtał.

Dnia 3go Liſtopada w Piątek: Przyſtąpiono do Projektow w deliberacyi będących, a mianowicie: *1mo*: Komiſſye Boni Ordinis Miaſt Koron: i Litt: z przyłączeniem do nich Regulamentu Szpitalow zgodnemi głoſy ſą przyjęte. *2do*: Czytane Projekta o pomnożeniu Woyſka Rzeczypoſpolitey, o Szkole Rycerſkiey, o Fabrykach Krajowych, o Prawie Wexlowym, o Indygenacie dla wielu Cudzoziemcow, a w ſzczegulności dla Xcia de *Ligne*, lecz te wſzyſtkie dla rozważenia zoſtawione na dzień naſtępujący:

Dnia 4 Liſtopada w Sobotę: Po zagajeniu Seſsyi, wnieſione były Projekta z wczorayſzey Seſſyi do zadeterminowania pozoſtałe. *1mo*: Projekta o Woyſku uchwalone, i o Wexlach, aby odtąd Szlachcie dawać na ſiebie niewolno było, tylko brać od Kupcow i Bankierzow. Wydane zaś przed tym Prawem We-

xle

kle, przykazano, aby w przeciągu niedziel 12 oblatowane były, inaczey Waloru mieć niebędą. I na tym solwowana Sessya na Poniedziałek na godzinę 10tą.

Dnia 6 Listopada w Poniedziałek: Po przyjęciu jednomyślnie Projektow o Warunku Starostw dożywotnich Possesssyi, o ponowieniu Praw zbytki tamujących, o Indygenacie dla Xżcia de *Ligne*, o Deklaracyi względem Kommissyi do Ekonomij W. Xstwa Litewskiego ustanowioney Roku 1775. Izba Poselska złączyła się wieczorem z Senatorską przy zwykłym Nayjaśnieyszego Pana powitaniu i Senatu, oraz przy daney od Tronu odpowiedzi przez Jmci Xiędza Okęckiego Podkanclerzego Koronnego, po czym Sesyą solwowano do Piątku.

Dnia 10 Listopada w Piątek: Po zwykłym zagajeniu Sessyi przez JW. Marszałka Seymowego, Jmć Pan Sekretarz Seymowy czytał Konstytucye, których, gdy większą połowę, aż do Konstytucyi satysfakcyą Xiążętom Radziwiłłom przeczytał, przystąpiło Ministerium do Tronu, gdzie Xiąże Jmć Ostrowski Prymas dla słabości zdrowia 1wszy raz na Sessyi

znay-

znaydujący się, wykonał Przysięgę na Konsyliarza Rady Nieustającey. Po czym Sessyą solwanio na dzień następujący:

Dnia 11 Listopada w Sobotę: Za zebraniem się na Zamek Stanow, i po zagajeniu zwyczaynym Sessyi przez JW. Marszałka, przeczytano resztę Konstytucyi, które gdy zupełną approbatę znalazły, Seym Ordynaryiny Wolny, pomyślnie doszedł, i śpiewaniem zwyczaynym *Te DEUM Laudamus* w Kollegi cie przez Jmci Xiędza Ossolińskiego B skupa Kijowskiego przy Zgromadzeniu wszystkich Stanow Rzeczypospolitey, jest szczęśliwie zakończony.

TABELLA DŁUGOW RZECZYPOSPOLITEY.

PRETENSOROWIE	PRETENSYE.											
Do Skarbow Oboyga Narodow, w Drugiey Klassie Długow Rzeczypospolitey będący.	*PRETENDOWANO.*						*Należeć okazano.*			*Nie należeć demonstrowano.*		
	Czerw: złote.	Talery.	gr	Tynfy.	Złote.	gr.	Złote.	gr.	Czerwone złote.	Złote.	gr.	
Miasto Krakow	-	-		-	622668	7	- -		- -	622668	7	
UU. Bekierscy	-	-		-	96000		- -		- -	96000		
U. Wierzbicki	-	-		-	7899	6	7899	6				
U. Sobieszczański	-	-		-	13900		13900					
U. Moszyński	-	-		-	3000		500		- -	2500		
Sukcessorowie U. Wnorowskiego	-	-		-	1500		1500					
U Felix Kwaśniewski	-	-		-	12000		12000					
U. Chmielecki	-	-		-	4850		2000		- -	2850		
U. Klembowski	-	-		-	1000		1000					
Sukcessorowie Xcia Czetwertyńskiego	-	-		-	12000		12000					
U. Młocki	-	-		-	8000		- -		- -	8000	-	Za Dobra w Inflantach żądać nadgrody nie może.
Sukcessorowie W. Stanisława Małachowskiego	-	300		-	80000		- -		- -	80000	-	Talerow 300. nie należeć.
U. Małachowski Referendarz Koronny po względy do Rzeczypospolitey odesłany.				-								
U. Morawski General	350	-		-	- -		- -		350			
Sukcessorowie Atanazego Miączyńskiego oprócz Summy na Starostwie Krzepickim	-	-		-	100000		- -		- -	100000		
Sukcessorowie U. Pawła Sołtyka	-	-		-	50000		- -		- -	50000		
Sukcessorowie Przewielebnego Trzebickiego Biskupa Krakowskiego	-	-		-	210400		- -		- -	210400		
Sukcessorowie Jaśnie Wielmożnego Potockiego Kasztelana Krakowskiego	-	-		-	386634		- -		- -	386634		
Sukcessorowie U. Kożuchowskiego	-	-		-	10000		- -		- -	10000		
Sukcessorowie Daniłowiczowscy	-	-		-	1229755		173000		- -	1056755		
Sukcessorowie Jana Ernesta Spaar	8400	10000		-	530800		- -		- -	530800	-	Okazano wszystko czynić nie należycie.
UU. Romerowie	-	-		-	383991	28	194121	24	- -	189870	4	
Sukcessorowie Szretera	-	-		-	100000		- -		- -	100000		
U. Puzyna	-	2000		-	- -		- -		- -	- -	-	Nie należeć.
Miasto Gdańsk dobrey Monety 2,000,000. co czyni Złotych Polskich	-	-		-	4000000		- -		- -	4000000		
Sukcessorowie Derśniakowscy	-	-		-	3000		- -		- -	3000		
U. Słomińska	-	-		-	33477	23	33477	23				
Miasto Toruń	-	-		-	104493713		68800		- -	103574376	-	Flor: 850537. odesłano do Stanow, jak w Dekrecie.
Xiążęta Jabłonowscy	-	-		-	8241237		- -			8241237		
W. Popiel Kasztelan Lwowski	-	-		-	200000		40000		- -	160000		
Kapituła Krakowska	-	-		-	122772		122772					Też Kapituły pretendowały osobno zł: Węgierskich 7325. okazane nie należeć.
Kujawska	-	-		-	6595	12	6595	12				
Poznańska	-	-		-	14100		14100		- -	- -	-	Nie należeć Srebr: Grzyw: 3434. i Kleynoty osobne.
Płocka	-	-		-	27315	9	17315	9	- -	10000		
Chełmska o Stipendium żądane do Skarbu odesłać po rozsądzenie	-	-		-	- -		- -		- -	- -	-	Sreber nie należeć.
XXża Augustyanie Warszawscy	-	-		-	500		- -		- -	500	-	Sreber Grzyw: 408. nie należeć.
U. Sikorski	400	-		-	- -		- -		- -	- -	-	Nie należeć.
U. Merlini względem żądaney Pensyi	-	-		-	- -		- -		- -	- -	-	Nie należeć.
Sukcessorowie Stanisława Leduchowskiego	-	-		-	350000		- -		- -	350000		
Sukcessorowie U. Platera	-	6000		-	- -		- -		- -	- -	-	Nie należeć.
Sukcessorowie Hrehorego Ogińskiego	-	-		-	410517	8	- -		- -	- -	-	Flor: 410517. gr: 8. odesłano do Stanow, jak w Dekrecie.
Sukcessorowie U. Chrzanowskiego	-	1200		-	- -		- -		należeć.			
U. Marcin Trembiński	-	-		-	18213		18213					
W. Adam Chmara	-	-		-	14000		- -		- -	14000		
U. Brühl	-	-		-	85309	26	63500		- -	21809		
U. Mikorski, w pretensyi odesłany do Skarbu	-			-								
Xiąże Czartoryski Stolnik Litewski	-	-		-	100000		100000					
Sukcessorowie Urodz: de Greben	-	-		-	222536		- -		- -	222536		
U. Jan Brochocki	-	-		-	968401		- -		- -	968401		
Sukcessorowie Urodz: Sulistrowskiego	-	-		-	61868	22	61868	22				
Sukcessorowie Jaśnie Wielmożnego Michała Paca	-	-		-	256298		356298					
Wielmożny Michał Brzostowski Podskarbi Wielki Litewski	-	-		-	600000		- -		- -	600000		
Sukcessorowie Generała Potockiego	-	115000		60000	46666	20	26666	20	- -	20000	-	Tak Taler: 115000. jako i Tynfow 60000. nie należeć.
U. Hoszkowski	-	-		-	3000		3000					
U. Siemieński	-	-		-	23341		- -		- -	23341		
W. Dąmbski	-	-		-	60000		- -		- -	60000		
U. Koszutski	-	-		-	26000		- -		- -	26000		
U. Hołowczyc	-	-		-	25000		25000					
Sukcessorowie U. Korbutta	-	500		-	- -		- -		należeć.			
Deputaci Trybunału Koronnego w swych Pretensyach do Stanow odesłani	-			-								
U. Bartoszewicz	-	-		-	112000		- -		- -	112000		
Sędziowie Pograniczni	-	-		-	118500		118500					
U. Marcin Zorawski	-	-		-	4941		4941					
Xiążęta Radziwiłłowie	-	177669	20	-	4845097		- -		- -	- -	-	Odesłani do Stanow.
NB. Inni Pretensorowie wyrażeni są w Relacyi.				-								
Summa czyni	9150	312669	20	60000	129458798	11	1142670	26	*Cz: zł:* 350 *Taler:* 1200	122209976	7	

REKAPITULACYA TABELLI.

Pretendowano.

w Złocie Czerw: złotych - - 9150.
w Talerach sztuk - - - 312669. gr: 20.
w Tynfach sztuk - - - 60000.
w Złotych Węgierskich sztuk - 7325.
Srebra Grzywien - - - 3842.
w Monecie złotych Pols: - 129458798. gr: 12.

Należeć okazano.

w Złocie Czerw: złotych - - 350.
w Talerach sztuk - - - 1700.
w Monecie złotych - - 1142670. gr: 26.

Nie należeć demonstrowano.

w Złocie Czerw: złotych - 8800.
w Talerach sztuk - 133300.
w Tynfach sztuk - 60000.
w Złotych Węgierskich sztuk - 7325.
Srebra Grzywien - - - 3842.
w Monecie złotych Pols: - - 122209976. gr: 7.

Odesłano do Stanow.

w Talerach sztuk - - 177669. gr: 20.
w Monecie złotych - - 6106151. — 8.

TABELA

PRETEN

Do Stanów Rzeczypospol

[illegible]